

Kiadóhivatal:

Bezerédj István-utca 5. szám.

Az előfizetési pénzek és hirdetések ide küldendők.

Hirdetések

legjutányosabb számítással, díj-szabás szerint

Megjelenik minden szombaton.

KÖZÉRTÉK

Szerkesztőség:

Bezerédj István-utca 5. szám.

Ide küldendők a lapot érdeklő összes közlemények.

Előfizetés:

egész évre 10 kor., félévre 5 kor.
negyedévre 2 kor. 50 fill.

Néptanítónak,

ha az előfizetést egész évre előre beküldik, 5 kor.

TOLNAVÁRMEGYE TARSADALMI, KÖZIGAZGATÁSI ÉS KÖZGAZDASÁGI ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ HETILAP.

AZ ORSZÁGOS M. KIR. SELYEMTENYESZTÉSI FELÜGYELOSÉG HIVATALOS LAPJA.

Bemunkatárs: JANOSITS KÁROLY.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: BODNAR ISTVAN.

Egyes szám ára 20 fillér.

A tulterhelt közigazgatás.

A magyar közigazgatás lassúságáról panaszkodni általános divat, ha valami nem megy gyorsan, huszonnégy óra alatt, minduntalan halljuk a kemény kritikát: ázsiai állapot, ha pedig egyesekre nézve talán egy kicsit gyors is a közigazgatási beavatkozás, akkor meg így háborog a panasz: önkény, nepotizmus, Balkán basáskodás...

Hát bizony van elég baja a közigazgatásnak. De maguk az illető tisztviselők érzik ezt a legjobban. Sokszor neveléses békák, ugynevezett hivatali fontoskodások kötik meg a tisztviselő kezét, bénítják meg munkásságát. Evtizedek óta jajgatnak az egyszerűsítésért. De csak az Uristen ettől kimélje a közigazgatást. A legutóbbi egyszerűsítés megmutatta, hogy miként lehet a magyar közigazgatás szent nevében még az egyszerűt is kevésbé egyszerűvé, sőt komplikálttá átváltoztatni.

Belebódulsz például a sok »jogerőre emelkedésbe«. Többek között: mint árvának 24 évig kezelte az arvaszék vagyodat. Végre nagykorúságod esetén egy-két hó múlva kitájtják, de még meg kell várnod a »jogerőt«. Huszonnégy évig senkinek sem jutott eszébe tiltakozni ellene, hogy az a pénz a tiéd, persze te most tiltakozni fogsz, vagy ha valakinek illetéktelenül utalták ki, akkor az éppen tiltakozik! A manót tiltakozik, de annyi bizonyos, hogy két hónappal később kapod meg a pénzedet.

De mindez kicsiség. Sokkal nagyobbak azok a hátrányok, amelyeket a közügyek szenvednek.

Tolnavármegye alispánja tanulságosan mutat reá ezekre a visszas állapokra a most szerdai vármegyei közgyűlésre beterjesztett jelentésében. Így például örömmel konstatálja, hogy az őszi rendes közgyűléstől a tavaszi rendes közgyűlésig terjedő időszakban, két rendkívüli közgyűlés is tartott, amely különösen a községi képviselőtestületek által meghozott határozatoknak gyorsabb végrehajtása szempontjából bir különösebb fontossággal s egyuttal elejét vette a vármegyében a munkatorlódásnak, amely a tulságosan bő napirenddel bíró tavaszi rendes közgyűlések idején a vármegye központi hivatalában rendszeren bekövetkezni szokott. S azután bő tapasztalatokon nyugvó, helyes közigazgatási érzékkel így folytatja:

A közigazgatási hivataloknál bekövetkező munkatorlódások lehető kiküszöbölésére pedig mind nagyobb és nagyobb súlyt kell fektetnünk, mert a közigazgatás tulterhelése még ilyen zavarok nélkül is előbb-utóbb leküzdhetetlen nehézségeket fog az egyes hivataloknál teremteni.

Elég, ha e tekintetben a magyar törvénytárnak a közigazgatás és törvénykezés szétválasztásától, tehát 1872-től kezdve megjelent vaskos kötetekre s a különböző miniszteriumoknak ugyanezen idő óta ezer számba kiadott rendeleteire utalok, mint amelyek most már közel 40 éve, évről-évre több és több teendőt halmoznak fel ugyanazon hatósági fórumokra.

elvégre is véges emberi erővel meggyőzendő illetékességi körében.

Közseg, főszolgabíró, alispán az a három tényező, melyet törvényhozásunk a jogszolgáltatás, a szorosán vett közigazgatás és a rendőri teendők fogalma alá tartozó legheterogénebb feladatok rearuházásával aggálytalanul terhelhetőnek tartani látszik. Holott a tény az, hogy amint az egy-egy fórum hatáskörébe utalt jogszabályok tömege meghaladja azt a kiterjedést, amely egy ember által áttekinthető és uralható, akkor a jogszabályok sokaságával célt nem érünk, mert azok az életbe átültethetők nem lévén, a közállapotok tökéletesítésének eszközeivé sem válhatnak. De eltekintve attól, hogy a vármegyei közigazgatás imént említett három oszlopának hordképessége is közel áll ahhoz, hogy teljes mértékben igénybevetnek legyen tekinthető, igen hátráltatólag hat közigazgatásunkra, különösen ami a munkaerőnek a közállapotokra hasznos irányban való helyes kihasználását és érvényesülését illeti, az eljárás alakszerűségeinek, a bürokratikus formalizmusnak időtrábló tultengése. Mindezekre való tekintettel lehetetlennek tartom, hogy a vármegyei közigazgatásnak a hatáskörök keilő szétválasztásával eszközzendő gyökeres újraszervezése sokáig késhessék.

Aki csak egy kicsit is járatos a vármegyei dolgokban, be fogja látni a szavak igazságát. Elég csak egy rövid szempillantást vetni a legközlelebbi közgyűlés tárgy-sorozatába, az első szempillantásra szembe fog tűnni mindenkinek, hogy az abban felvett ügyek jó részét a közügyek, az ugynevezett szent »autonomia« legkisebb sérelme nélkül az alispán, a saját hatáskörében is elintézhethé.

Levél a „Névtelen hősökről.”

Édes Ninuskám!

Márciusi szellő sem fu, a rügyek sem pattannak, az utat sikossá teszi a megfagyott hó s a faknak sincs más diszük, mint a téli: a fantasztikus, csillagidomu zuzmára virág. Be vagyok zárva a szobámba, abba a szükbe, barátságatlanba, amelyet leszállított lákbéremből fizetni se tudnék, ha a jobb jövő reményében nem túrelmeskednék a háziur. A három éves telikabátom foszlányaival alul-felül, jobbról-balról kiszögeezett ajtófélfám mellett, tolakodó állhatatossággal könyörgi be magát minden percben a hideg, fagyasztó északi szél. Borzasztó nekünk tanítóknak, nemcsak az egyetlen szobánk aifaja, de egész sorsunk az északi szél jarásának van neki fordítva.

Édes Ninuskám! Ha ez így tart, meglátod, megéred, megfagy még az én idealizmusom is s talán csonttá dermedek magam is. És Károly, — igazán csak őt sajnálom — aki fogalmozcska a pénzügyben, egyszer, amint a zimankós téli időben hozzáam menekült, ott talál engem is — hidegen.

Világosan beszéljek édes Ninuskám?

A »névtelen hősökről« akarok írni Neked, édesem. Most, amikor a márciusi szellő se fu. De ne gondold, nem a piskli csatázókat, a branyiszközi hősöket akarom emlékezetedbe idézni. Sőt meg Boszniába, a halálba ment hadiakról is neman hallgatok. A Mosztár, Jajca, a Narenta, a Boszna es a Drina völgye nem érdekel engem. A városok, a vidék festői szépséget fehér lepellel takarja el a frissen hullott hó, amelyben alig tapos egy-egy ösvényt a magyar katona. S a Sipka-szorosban is minden csendes!

Haném itt nálunk?!

Harcí riadót fújtak a »Névtelen hősök!«

Hogy kik ezek?

Mindjárt megmondom. Amikor a becsültes munkában eltörődött ember leteszi fejét s tisztá öntudattal és nyugodt lelkiismerettel várja szemeire az almot, egyszerre csak zaj töri meg az éjszaka csöndjét. Lelkiismeretlen, káros munkájába belekezd a szű. Sercegye halmozza rovásait a mestergerendába, tulipános menyasszonyi ladába, virágos edényeket emelő tálasba, szép tarka kancsókkal aggatott, azon frissen festett fogasba is beleveszi magát. Másnap jobban, harmadnap is ugy s meg a fa leket se kiméli meg. A gazda nem tudja, hogy egyszer csak mert roppan meg a mestergerenda, miért szakad le a tálas, a fogas.

Megette a szu.

Édes Ninuskám! Te bizonyosan váltig csudálkozol, hogy a »névtelen hősökre« gondolva, a szu jut eszembe. De megertesz. Közünk, tanítók között azt a munkát, amit a levá-gott fadereken elvégez a szu, a névtelen hősök vállalják. Ezeket sem riasztja vissza kiszemelt áldozatuk keménysege. Sőt ingerli őket minden ellentállás. A mi »névtelen hősök« tanítókerenyeret esznek és leveleikkel harcolnak. Addig-addig rágták, furták magukat, míg csak elkerültek a főváros közvetlen közelébe. S itt a hold-utcai palota árnyékának sötétjében nagyon jól érzik magukat. Beveszik magukat a családi életbe, hivatali működésbe, magánügyekbe s láthatatlan rágoikkal liszté örölnek mindent.

Mert hallgatnak rájuk. Pedig leveleiket soha alá nem írják, vadjaikért senki előtt helyt allani meg nem próbálják. És az a sajnos, munkájuk nyomán megroppannak hol itt, hol ott a legerősebb mestergerendák is.

Mindenre el voltam készülve, amikor állásomat elfoglaltam. Pártfogóim elláttak tanács-sal. Vigyázzak. Készüljek el arra, hogy ahol oly közel van a nap, a sugarak erejét is sok-szorozva érzi, néha alig tűrheti az ember. Nem féltem. Tudtam, hogy száz lez az irygem s alig akad jóbaratom. Az apró túsúrasok, a kellemetlen csipkedések ellen, gondoltam, majd megvéd az iskola. Oda fogok menekülni, ha felem piszkos, fenyegető hullámot hoz a kavargó örvény arja. Beletemetkezem a munkába s megvigasztalódom hivatásom teljesítése közben. Miklós batyám megjövendőlte előre, hogy kellemetlenségeim lesznek. Mert e nélkül nincs élet.

— Leány vagy, édes cica, fiatal, eleven, maga az élet. Sokan lesznek, akik az élet gyönyörűségeihez a te lelkeseden keresztül fog-nak kíváncskozni. Lesz barátod. Nő és férfi ve-gyesen. Amazok keresni fogják barátságodat, érzik, hogy te több vagy, szebb vagy, mint ők. ily fognak megakadályozni abban, hogy tölük függetlenül, az ő rovásukra érvényesülj, szé-pet mondanak a szemedbe, hogy annál több legyen az ellensúlyozásra a — hatad mögött. Azonban őszintén, igazán alig fog valaki szeretni. Itt, ahol az élet ezer szenvedése ránehez-edik a szivekre, talán már nem is tudnak szeretni igazán. Csak hivatalból. A férfiak?! Szépen körül tapogatnak. Ki az apád, az anyád. Melyik miniszterrel, államtitkárral, vagy taná-csossal vagy rokonságban, összeköttetésben. Van-e valakid, vagy nincs. Milyenek a pen-zügyeid. S ne leljen meg még az se, ha előre kitippelik, melyik távolabbi rokonod, nagybácsid halála jelentene a leendő férjüremnek valamit. Szóval... Pedig a barátokra szükség van. Az igaz, a nemesszívű, az önzetlen barát el-

Valamire való alispán megengedheti-e például azt, hogy más határozasson a törvényhatóság, mint amit a törvény előír s ha megengedte, nem áll-e felette még felsőbb fórum, ahol kiéparálhatják az esetleges tévedést?

Mi szükség van például arra, hogy a szakközégek által felülvizsgált községi számadásokra és költségvetésekre a törvényhatóság a maga jóváhagyását ismét reá adja? Hát a sok »Tiszti ügyészi véleménnyel« el látott ügyek legnagyobb részét nem intézheti-e el végérvényesen az alispán, amikor legtöbbször arról van szó, hogy a hozott határozatok megfelelnek-e törvény által előírt alaki kellékeknek és kívánalmaknak?

Nem furcsa dolog az is például, hogy ha egy község építkezni akar, hónapokig kell várni, míg a közgyűléstől megkapja rá az engedelmet, holott szakvélemény alapján az alispán 48 óra alatt intézkedhetné? S egy-egy szenvedélyes felelő, hogy megakaszthatja a legsürgősebb ügyet. Szekszárd két évig dolgozott e miatt szervezési szabályrendelet nélkül. S általában a felelőbezés! Mily tág kaput nyit ez a csürés-csavarásra s a dolog elhúzására s végtére mi haszonnal jár a jogát keresni akaró községre? Ki igazat az első közigazgatási fórumon meg nem találta, a felsőbb fórumokon is aligha fogja megtalálni, mert az ítélkező fórumok változnak csak, de az informáló, a referens ugyanaz marad. — Így van ez a pénzügynél is. Például ha adóügyben felszólalsz, ugyanaz a pénzügyi tisztviselő referál, aki elsőfokulag intézkedett, a közigazgatási bizottságnak, mint a pénzügyminiszternek, sőt panasz esetén ez informálja a közigazgatási bíróságot is. S mily időtrabló, céltalan ez a még aránytalanul ritka közgyűlésezés is? Az ügyek jórésze az alispánon és az állandó választmányon fordul meg. A közgyűlés legtöbbször az elvégzett ügyeket szankcionálja, vagy alkalom egy pár szép, másutt el nem mondható dikció kivágására.

S ami áll az egészre, áll a részekre is. Tiszteljük az árvaszék nemes munkál-

kodását is, de mi szükség van például arra, hogy az árvaszék elnöke, 2 ülnöke, 1 jegyzője hetenként, állandóan ülésben »üljön« oly dolgok elintézése végett, amelyet alaposan ugyis csak az előadó ismer s amelyhez hasonló fontosságú, minden jogi hátrány nélkül, például egy albiró maga intézhet el? Egyszerűsíteni kell tehát, de igazán egyszerűsíteni.

Nagyobb hatáskört adni az alispánnak, teljes intézkedési szabadságot ott, ahol csak adminisztrálásról van szó s megszabadítani a felesleges copfoktól az egész közigazgatást. Kiszélesíteni a községek s különösen a városok autonómiáját. A tulságos gyámkodás árt a közigazgatás gyorsaságának s magának a községi élet fejlődésének. Megért a községi törvény is a revízióra. A jegyzőkre nemcsak új terheket és köteleességeket kell rakni, de mentesíteni őket a munka egy bizonyos részétől, hogy igazán közsegeiknek élhessenek. Az új adótörvény például alkalmas keret lehetett volna az adóügy-kezelés gyökeres reformjának. Mennyire egyszerűbb dolog lenne például, ha legalább a városokban az állam, a saját maga közegeivel kezeltetné az adóügyet, amely annyi munkaerőt abszorbeal felesen itt és amott is. — Szóval, Tolnavármegye alispánja eltalálta a szegnek a fejét, amikor jelentésében a közigazgatási hatáskörök kellő szétválasztását, gyökeres újjászervezését sürgeti. A szentírásnak, de neki is igaz a van: a betű megöl, lélek, amely megelevenít!

Tolnavármegye tavaszi rendes közgyűlése.

Tolnavármegye közönsége most szerdán, március hó 31-én tartotta szokásos tavaszi rendes közgyűlését. A bizottsági tagok eleinte nagyon lassu tempóban gyülekeztek, később azonban szépen benépesedett a nagyterem. A gyönki járást különösen szép számmal hozta be Gyönk község építkezési ügye, vagy jobban mondva a székhely-kérdés. A nagyszokolyiak is elég sűrű rajban jelentek meg az általuk óhajtott vásárlás elnyerése érdekében.

Amikor magamhoz tértem, a tanfelügyelőm szeliden kezdte.

— Sajnálom önt kisasszony, de megdöbbenve cselekszik. Én talán egy szót sem hiszek el az egészből, de mégis... Egy bizonyos, a vádlója nem gavallér, talán nem is tisztességes ember... De vajjon nem bizonyos-e az is, hogy a haraszt sem zörög, ha... — De tanfelügyelő ur!

— Mondom, én talán egy szót sem hiszek el az egészből, de mégis... Nem én, mások. Látták együtt az utcán, a jégen. Igaz, hogy mindig volt valaki magukkal, de a színházban is ültek egy páholyban... Nekem ezt is megírták, nem szóltam, eltéptem a levelet s boszankodtam az emberek gonoszán. De nap-nap után... Mondja, az én helyemben nem gondolna-e ön is arra, kisasszony, hogy hátha mégis... Mondom, én talán egy szót sem hiszek el az egészből, de ebben a levélben már nyíltan megírják, hogy önnek kisasszony, Károlylyal, aki csak fogalmazócska a miniszteriumban, viszonya van!... — Nem igaz, nem igaz!

— Mondom, én talán egy szót sem hiszek el az egészből, én tudom, hogy önnek, kisasszony, régi barátja Károly, még a fivérével örökölte, hogy úgy mondjam; de a levél azt mondja: rebesgetik, suttogják az egész városban. Önnek kisasszony, a tanügy érdekében onnan el kell mennie. A kedélyeket le kell csillapítani.

Megforgott velem a világot. Alig jött szó az ajkamra, de arra tisztán emlékezem, hogy felálltam s határozottan jelentettem ki:

— Áthelyezést én nem kérek, én ott maradok.

Egyenesen Károlyhoz futottam. Egy félóra

Gróf Apponyi Géza főispán üdvözölve a megjelenteket, mely sajnálattal jelentette be dr. Piringer József volt tamási járásorvos elhunytát s indítványára a közgyűlés sajnálkozását fejezte ki az általános becslést orvos elhunyt felett. A közgyűlés az indítvány elfogadásával az elhunyt emlékét jegyzőkönyvileg is megörökítette.

Napirend előtt 21 bizottsági tag a gyönki építkezés ügyének, mely a tárgysorozatban a 129 pont alatt fordult elő, az 50. pont előtt való tárgyalását indítványozta s azt a közgyűlés el is határozta.

Ezután kezdetét vette a voltaképpen való közgyűlés.

Az alispán kimerítő időszaki jelentését, mivel kinyomatva már szétosztott, felolvasottnak tekintették. Ebből kifolyólag azonban elhatározták, hogy a takarmányinség enyhítése érdekében kifejtett nagyszabású akcióért Darányi Ignác földmívelésügyi miniszterhez köszönő feliratot intéznek, a m. kir. kereskedelmi miniszterhez pedig az ország déli vidékére oly nagy horderejű baja—bátaszéki vasuti hid mielőbbi megnyitása végett sürgető feliratot küldenek.

Eme határozatok kiegészítése céljából Madi Kovács István, a paksi kerület rokonszenves, fiatal képviselője jelentkezett szólásra. Utalt az alispán időszaki jelentésére, amely megemlékezett a paks—kömlödi uton az ideai árvíz folytán beállott forgalmi zavarról, a maga részéről erélyes akció megindítását indítványozza, azt nevezetesen, hogy a paks—fadd—dunaszekcsői Dunaszabályozás sürgős keresztülvitelével eme vidék állandó veszedelme, a gyakori árvíz lehetőségének megszüntetése. Utalva képviselőházi felszólalására, a kérdés nagy fontosságát bővebben nem fejtegeti, e helyett azt javasolja, hogy a szomszédos vármegyék, nevezetesen Pest, Bács, Baranyavármegyék bevonásával Tolnavármegye a szabályozás sürgetése végett hatalmas deputációt küldjön a földmívelésügyi miniszterhez, miért is a szomszéd vármegyék átirattal való megkeresését indítványozza.

Simontsits Elemér alispán elismeri a kérdés nagy horderejét. Egy egész ország-rész emines érdeke kapcsolatos az ügyvel. Az érdek-csoport határait megjelölte a felszólaló s ő a maga részéről is konstatálni kívánja, hogy a mi vármegyénk legközvetlenebbül van érdekelve s évről-évre óriási veszedelmek vagyunk kitéve. A fanatikus nyugalomnak tehát meg kell szünnie, saját érdekünk diktálja, hogy az ügyben gyorsan cselekedjünk. A nagy érdek kellő honorálása szempontjából örömet járul tehát hozzá az indítványhoz, hogy a 4 szomszéd törvényhatóság együttes eljárását indíson a szabályozás sürgős keresztülvitele érde-

mulva Józsi bácsimmal, aki képviselő, ott álltam a kegyelmes ur előtt.

Meghallgatott. Ugy láttam, hogy amíg beszéltem, arcán átfutott a mosolynak halvány, de biztató árnyéka. Az asztalához ment, kihuzta a fiókját, kivett belőle egy levelet s Józsi bátyámnak nyújtotta. Miközben azon a meleg hangon, amely úgy beleveszi magát a szivekbe, megszólalt:

— Mond meg a tanfelügyelőnek, hogy hűgöd egészen jó helyen van, ott is marad. De kutassa ki azokat a névtelen hősöket, akik galád, emberietlen módon törnek éppen a legmunkásabb embereimre. Neki is érdeke. Ezt a levelet pedig argumentumnak add át a számára.

Csakugyan érdeke volt. A Józsi bátyámnak adott levélre pillantottam.

Ütött-kopott papiroson, ceruzával rajzolt betűk.

Névtelen levél...

Csak ennyi volt bene: »Tudja-e kegyelmes uram, hogy miért száll ki N. tanfelügyelő olyan sokszor X-be? Ott tanit Tóbiás Cica, a fess, csinos, fiatal tanítónő!

Hanem ezen még ott, a kegyelmes ur szobájában elnevettem magam.

S mint egy diadalmi zászlót, fönt lobogtatva vittem a tanfelügyelőmhöz. Megálltam előtte egyenesen, bátran. Felolvastam a levelet. És megnyugtattam:

— Mondom, tanfelügyelő ur, én talán egy szót se hiszek el az egészből, de az a bizonyos haraszt...

Jót neveltünk mind a ketten. Ő egy kicsit összeráncolta ugyan a homlokát, de azóta szent a béke.

Csókol szerető barátnőd:

Tóbiás Cica.

hagyatottságunkban támasz, bánatunkban vigasz, munkásságunkban egy-egy biztató szavával megbecsülhetetlen lelkesítőnk. Az álnok, a hazug megrontója, megkeserítője minden napunk minden órájának.

— Sok kísértésben lesz részed cica. De van egy erős fegyvered, minél biztosabb a leg-erősebb ostromra elkészült várnak sincsen: a női büszkeség. Ezzel fogod visszatartani magadtól a léhakat, az üreseket s ezzel fogd magadhoz vonzani az igazán érdemeseket. De ne feledd, nem a féktelen vágyak melegágyát képező női büszkeségre gondolkodj: az a női büszkeség, amelyik a szív nemes érzelmeinek romjain épül, értéktelen teher.

Akkor nem értettem meg, ma már tudom nagybácsim szavainak jelentőségét.

Képzeld édes Ninuskám, mi történt. Amint nyugóra hajtom a fejem, egyszer csak hallom: sercegni kezd a szu.

Behivat a tanfelügyelőm. Örömmel mentem, mindig szívesen nyitom be az ajtaját. Szájáról-szájra adjuk, legelőbb én hirdetem, hogy ő, az ő tanítójaie egészen. De... Azaz... csak azt akarom mondani ezzel a »dé«-vel, hogy nem öröm várt ott rám. Komolyan, hidegen fogadott. Kimértén, minden szót kétszer is meggondolva beszélt. Aztán elém tett egy levelet.

— Olvassa.

A kezembe veszem. Nyomatott betűk, ceruzával rajzolva egy darab paprosra. Aláírás semmi.

Névtelen levél volt.

De az én nevémet megtaláltam benne. Arcomat elfutotta a szégyen, a szemeim megteltek könnyel s irtózatossá erővel sikoltottam fel.

— Nem igaz, nem igaz!

kében. A munkálatok ne 10—15 év múlva, de azonnal s lehető gyors tempóval megkezdésnek. Ez okból indítványozza, hogy a vármegye, egyidejű megkeresésével a szomszédos vármegyéknek, egy tekintélyes számú küldöttséget már most kiküldjön.

A közgyűlés magáévá tevé a felszólaló, illetve az alispán indítványát, ehhez képest a küldöttséget megalakítja s ennek tagjaiul a következőket választja meg:

Simontsits Elemér alispán, Forster Zoltán főjegyző, Hanzely János, Forster Gyula, dr. Szakács Ernő, dr. Kovács János, Kovács István, Honol Ferenc, Bunn Lajos, Bernrieder János, Bernrieder József, Csapó Vilmos, Csapó Dániel, dr. Szilassy Aladár, Káta Endre, Jó Dömötör Károly, Pap István, Szuprits Vendel, Bartal Béla, Koleszár Ferenc, Leopold Sándor, Vilczek Sándor, ifj. Leopold Lajos, Kelecsényi Ambró, Návay Emil, Tomcsányi Lajos bizottsági tagok; továbbá Bölcske, Madocsa, Dunakömlőd, Paks, Dunaszentgyörgy, Gerjen, Fadd, Szekszárd város, Tolna, Mőzs, Ócsény, Decs, Sárpilis, Alsónyék, Bátaszék és Bata községek jegyzői, bírái, illetve Szekszárd polgármestere, az ármentesítő társulatok elnökei, az országgyűlési képviselők.

Stern Árpád bizottsági tag a fenti kérdéssel összekapcsolandónak tartja a tolnai Dunának elővízzel való ellátását is. Feliratot javasol tehát, hogy a Duna Domborinál a hajózhatóság céljából zsilippel láttassék el.

Simontsits Elemér alispán ezt részletkérdésnek tartja. Kár lenne a nagy kérdést ezzel komplikálni, saját eljárásunkat gyöngíteni csak. Maradjunk tehát a főkérdésnél.

A közgyűlés csakugyan megmaradt az eredeti javaslatnál. A közigazgatási bizottság felvéves jelentését s a szamonkerő székéről felvett jegyzőkönyvet tudomásul vették.

A közigazgatási szakosztály előterjesztéséhez képest kimondták, hogy az előlépéssel nem járó áthelyezéseknél a vármegyei alkalmazottaknak átköltözési illetmény jár.

A Lyburg-Styrum gróf és grófné alapra felügyelő választmány előterjesztéséhez képest elhatározták, hogy a községeknek, mint erkölcsi testületeknek jövőre jelzalogbiztosíték nélkül is adnak kölcsönt s a választmány belátására bízzák, hogy mely esetekben kívánjon más kölcsönöknél is háromszoros fedezetet.

Pozsony szabad kir. város körlevelet a pornográfiai irodalmi termékek és detektiv regények árusításának tiltása iránt, Sopron vármegye körlevelét az automobil forgalom országos szabályozása iránt, Miskolc thj. felruházott város körlevelét a katonai előfogati díjak felemelése iránt pártoló felirattal támogatják.

A bécsi magyar egyesület anyagi támogatását a házipénztári megtakarítások terhére elhatározták.

Grünwald Lajos bizottsági tag oly ir. anyu felirat küldését indítványozta a földmivélsügyi miniszterhez, hogy Szerbia, a megkötendő új kereskedelmi szerződésben több kedvezményhez ne jusson, mint a mennyit kapott a nemrég visszavont javaslatban.

E kérdés felett élénk vita indult meg.

Az alispán s az állandó választmány elfogadásra ajánlotta a javaslatot.

Stern Árpád nemcsak a mezőgazdák, de az ipar, kereskedelem érdekeinek megóvását is kívánja s ezzel kívánja kibővíteni a javaslatot.

Weber János képviselő szerint a jelen és jövőnek a föld az alapja, ha a magyar gazdát nem támogatjuk — magát a lét alapját tamadjuk meg s ezzel azt is megakadályozzuk, hogy hogy itt valaha virágzó ipar és kereskedelem lehessen. Ezért ő szívesen, lélekkel csatlakozik Grünwald indítványához.

Döry Frigyes Szerbiát igenis büntetni kívánja perfid eljárásáért. Egyenesen azt kívánja, hogy részére ne adassék meg a régi kedvezmény se. Tolnavármegye fellendült állattenyésztést ugyanis nem lehet fenntartani mesterséges eszközökkel, állatdíjazásokkal, mindez nem használ annyit, mint amennyit árt egy rossz gazdasági szerződés.

Simontsits Elemér alispán megállapítja, hogy e mérsékelt javaslat elfogadásával éppen a mezőgazdaság érdekei lesznek megvédve. Döry merőv állásfoglalása nem állhat meg a nemzetközi viszonylatokban, a vámháboru egyes provokálása nem felel meg a magyar államérdekeknek.

Perczel Dezső nem tartozik az exkluzív agráriusok közé. Darányi Ignácot különben is feleslegesnek tartja az agrár érdekek védelmére buzdítani, szerinte tehát teljesen felesleges a

beadott indítvány s a felett egyszerűen napirendre tértet javasol.

Simontsits Elemér szerint az indítvány elfogadása semmi veszéllyel sem járhat. Ez a mérsékelt felirat mintegy erősebb alátámasztást jelent a kormány részére, hogy a magyar általános érdekeket annál inkább megvédelmezhesse.

Grünwald Lajos szintén védelmére kelt indítványának, de olyformát is mondott, mintha Stern Árpád ismert szocialista felfogásból foglalt volna állást az indítvánnyal szemben. Miután Stern Árpád meg azt vitatta, hogy az ő indítványa képezi a voltaképpen való általános gazdasági érdeket, visszautasította Grünwald vádját, a közgyűlés elfogadta a beterjesztett indítványt.

Ezután megválasztották a loavató bizottságok elnökeit, kik is a következők lettek: a dombóvári járásba *Jeszenszky* Andor, h. elnök *Rolf* Aladár dr.; a dunaföldváriba *Sztankovánszky* János, *Kovács* S. Endre; a szekszárd-városiba *Szeghy* Sándor, *Martin* József dr.; a központi járásba: *Tóth* Ödön, *Návay* Emil; a simontornyaiba *Bernrieder* János, *Vizolyi* Ákos; a tamásiba *Perczel* József, *Huber* Lajos; a bonyhádiba *Forster* István, *Willinger* Márton.

Az orvosi köröknek beosztása ismét nagyobb vitával járt.

Hirsch Ignác azt kívánta, hogy Pinczehely ne csatoltassék Regölyhöz.

Singer Bálint elhamarkodottnak tartja a döntést, a községeket kívánja előbb megkérdezni.

Sztankovánszky János Kajdacsnak Nagydoroghoz való csatolását kívánja a község érdekeinek szempontjából. *Fekete* Gusztáv pedig a Gindlicsalád községhez való csatolást óhajtja.

Simontsits Elemér alispán felel mind a négy felszólalásra. *Hirsch* Ignác és *Singer* Bálint felszólalása tárgyaltalan. Az orvosok székhelyeit ugyanis a közig. bizottság állapítja meg, s a községek igenis megkérdéztettek a körök beosztását illetőleg. *Fekete* szavaira is célozva utal rá, hogy nagyon is bajos igazságot tenni, mert előző nap éppen Kajdacsnak Gindlicsaládhoz való kapcsolása mellett foglalt állást, de mert jobban informáltak, most szívesen concedálja, hogy Kajdacs Nagydoroghoz kapcsolassék.

Ezekhez képest a közgyűlés a vármegye területén levő orvosi köröket a következőleg állapítja meg:

1. *Decsi kör*: Decs, Sárpilis, Várdomb, Alsónána. 2. *Ócsényi kör*: Ócsény, Sióagárd, Harec. 3. *Gindlicsaládi kör*: Gindlicsalád, Széres, Simonmajor. 4. *Mórági kör*: Mórág, Bataapáti, Palatinca, Mőcsény, Czikó, Szálka, Grábóc. 5. *Zombai kör*: Zomba, Kéty, Kakasd, Belacz, Ladomány, Dőrypatlan. 6. *Nagymányoki kör*: Nagymányok, Kismányok, Majos, Váralja, Maza, Györe. 7. *Teveli kör*: Tevel, Kovács, Kisdorogh, Tabód, Bonyhádvarasd, Apar, Hant, Nagyvejke. 8. *Lengyeli kör*: Lengyel, Závod, Kisvejke, Izmény, Mucsa. 9. *Gyönki kör*: Györk, Varsád, Szakadath, Udvari, Szarász, Keszőhidegkut. 10. *Hőgyési kör*: Hőgyész, Duzs, Diósberény, Kalaznó, Murga. 11. *Kölesdi kör*: Kölesd, Kistormás, Medina, Uzdborjád, Felsőnána. 12. *Nagyszékelyi kör*: Nagyszékely, Kiszékely, Görbő-Belecska, Mizsla, Sárszentlőrinc. 13. *Simontornyai kör*: Simontornya, Pálfa, Tolnanémedi. 14. *Nagydorogi kör*: Nagydorog, Bikács, Györköny, Kajdacs. 15. *Németkéri kör*: Németkér, Tápé, Dunakömlőd. 16. *Dombóvári kör*: Dombóvár, Ujdombóvár. 17. *Bölcskei kör*: Bölcske, Madocsa. 18. *Szakcsi kör*: Szakcs, Kocsola, Nak, Lápató, Várong. 19. *Kurdi kör*: Kurd, Gyulaj, Mucsi, Csibrák. 20. *Tamási kör*: Tamási, Majsamiktósvár. 21. *Felsőiregi kör*: Felsőireg, Nagyszokoly, Magyar-keszi, Tengőd, Kánya, Szemcséd. 22. *Ozorai kör*: Ozora, Felsőnyék és Fürged. 23. *Regölyi kör*: Regöly, Pinczehely, Szakály. 24. *Koppányszántói kör*: Koppányszántó, Ertény, Bedeg, Magyarker, Nagykönyi, Pári.

Önálló községek: Dunaföldvár, Paks, Döbrököz, Dunaszentgyörgy, Tolna (a XXXVIII. t.-c. 3. §-a értelmében csatolva: Mőzs), Bátaszék (Bata, Alsónyék), Fadd (Gerjen), Bonyhád (Börzsöny, Szerdahely)

A közigazgatási tanfolyamot hallgatók részére rendszeresített ösztöndíjakat a következőknek adományozták: Bauman Béla budapesti, Bea József, Bütös Vendel, Muth Henrik, Tieger József, pécsi hallgatóknak. Az ösztöndíj fejenként 200 korona.

Az elhagyottá nyilvánított gyermekek után felmerült díjakat a következő községeknek térítik meg: Paksnak 1971 korona 66 fillért, Bata-

széknek 886, Gyönknek 920, Mórágynak 251, Görböknek 120, Szekszárdnak 700 koronát. Ha a tényleges kiadást igazolják: kapnak még: Paks 3099 korona 34 fillért, Grábóc 120, Dombóvár 1380, Döbrököz 480, Szekszárd 40 korona 66 fillért.

Több alispáni előterjesztés s a vármegyei alapok 1908. évi számadásának elfogadása után Gyönk építkezési kérdése került tárgyalásra, melyet Lerch Konrád és társai megfellebbeztek.

Gyönk 1400 □-öles területet vásárolt 4200 koronáért s ezen 70 000 korona kölcsön felvételével a főszolgabírói hivatal részére hivatalhelyiséget épít, amelyet örök tulajdonul a vármegyének ajánl fel. A közgyűlés az ez ellen beadott fellebbezést elutasította s a községi határozat minden egyes pontját jóváhagyta.

Ezután gyors egymásutánban tárgyalták le a tárgysorozatot. Az egyes községi határozatokat javarészt jóváhagyták.

Dr. Fodor Fülöp mórági lakos orvos-tudori, Hermann Dezső dombóvári lakos állatorvosi oklevelét, több szülész-női oklevéllel együtt kihirdették s letárgyaltak több községi költségvetést és számadást.

Az 1908. évi XLVII. t.-c. 64. §. alapján a borellenőrző bizottság tagjaiul megválasztották: Szekszárdra: Fejős Károly, Steinsdorfer József. Tolnára: Buday János, Tenczlinger István. Bátaszékre: dr. Kovács Bálint, Eichardt József. Bonyhádra: Marhauser Imre, Lengyel Zsigmond. Gyönkre: Gutmann Henrik, Gutrung János. Kölesdre: Kindl János, Osváth Mihály. Hőgyészre: Fay Henrik, Goldschmid Ármán. Simontornyára: Diczi Németh József, Liptay Ferenc. Tamásiba: dr. Freiler Károly, Kaszás József. Ozorára: Csibor Ferenc, Rajna Ferenc. Felsőiregre: dr. Fehér Soma, K. Varga Ferenc. Dombóvárra: dr. Rolf Aladár, Veszelei Zsigmond. Kurdra: Frühwirth Géza, Istovics József. Paksra: Schmidt Ferenc, Horváth Sándor. Dunaföldvárra: Gauzer Ignác, Hahn Gyula. Bölcskére: Szőke Mihály, Kovács Ferenc. Dunaszentgyörgyre: Csehák János, Székely Géza. Bikácsra: Schmidt Pál és Blazer Ferenc. A bizottság többi tagjait a földmivélsügyi miniszter fogja kinevezni.

A vármegyei gazdasági egyesület kérvényét, hogy a bonyilvántartás alól az ismét eladással nem foglalkozók 4 holdon alóli területe mentesíttessék — pártoló felirattal támogatták. Ugyancsak a nevezett együletnek az ebadó alaptól 4000 korona évi segélyt szavaztak meg.

A bonyhádi tájfajta marhának az idej országos tenyészkiallításra való bemutatására 1000 koronát, s a lótenyésztési bizottságnak tenyészlő díjazására 1000 koronát szintén megszavazták.

Nagyon fontos határozat volt még a községi és körorvosok lakáspénzének megállapítása.

Ez az alispán előterjesztéséhez képest, a községek terhére (a fizetést az államtól huzzák) következőleg állapított meg: Bátaszék, Tolna, Bonyhád, Gyönk, Hőgyész, Paks, Dunaföldvár, Dombóvár, Tamási községekben 800—800 koronában; Decs, Gindlicsalád, Czikó, Zomba, Nagymányok, Tevel, Lengyel, Kölesd, Nagyszékely, Nagy-Dorog, Bölcske, Fadd, Kurd, Szakcs, Felsőireg, Ozora, Koppányszántó és Regöly községekben, továbbá Szekszárd rendezett tanácsu városban 700—700 koronában.

S mivel úgy az arra hivatott tényezők, de maga az alispán is meggyőződött róla, hogy a bátaszéki, decsi, tolnai, gindlicsaládi, teveli, nagymányoki, mórági, zombai, lengyeli, bölcskei, faddi, nagydorogi, gyönki, nagyszékelyi, dombóvári, szakcsi, kurdi, döbröközi, felsőiregi, ozorai, koppányszántói és regölyi községekben megfelelő lakások nem kaphatók, a felsorolt körök székhelyeiül szolgáló községekben megfelelő lakások nem kaphatók, a felsorolt körök székhelyeiül szolgáló községek köteleztettek, hogy 1 év lefolyása alatt orvosi lakásokat építtessenek.

Vita fejlődött még a Tamási községi adók behajtása körül követett eljárás megvitásánál. *Hirsch* Ignác az elveszett adóhatralékokért a községi tisztviselőket kívánta elmarasztalni, a közgyűlés azonban dr. Frühwirth Jenő pártoló felszólalása után ettől eltekintett s elfogadta az állandó választmány javaslatát.

Nagyszokoly 4 vásár tarthatási engedélye érdekében *Kiss* Lajos lelkész, bizottsági tag emelt szót. A közgyűlés azonban az alispán felszólalása után, ki a hivatott szakközleg: az iparkamara, gazdasági egyület és gazd. előadó véleménye szerint nem látott okokat fenforogni a község kérelmének támogatására, nem pártolta a beadványt. 21 aláírással e tárgynál

névszerinti szavazást kértek ugyan, de mert az aláírók nem voltak jelen, egyszerű felállással döntött a közgyűlés.

Szekszárd város villanyszabályrendeletét jóváhagyták. A kinematografiai célra át nem engedett nagyterem tűzveszélyességének megvizsgálásával azonban az alispánt bízták meg s az engedély kiadását a vizsgálatról tették függővé.

Jegyzőkönyv hitelesítőkül a közgyűlés a főispán indítványára: Bodnár István és dr. Leopold Kornél bizottsági tagokat küldte ki.

A közgyűlést a főispán pont 12 órakor rekesztette be.

A szolgabírák utiátalánya.

A következő levelet kaptuk vármegyénk egyik szolgabírájától: Igen tisztelt Szerkesztő ur! Régóta tapasztalom, hogy b. lapja a vármegyei dolgokat jóakaró figyelemmel kíséri. E mellett bizonyít az utolsó számban a paksi szolgabíróság tárgyában megjelent cikke is. A helyzet helyes felfogása mellett bizonyít különösen a megyei épületnek a bírósággal való szembeállítását. Tényleg szembeszökő abszurdum, hogy az ország kormányát képviselő főszolgabíró viskóban tanyázzék, a járási bíróság pedig palotában. De nemcsak ebben a tekintetben nagyobb ur a járásbíró. Ő neki 3-4 hivatalosolgája és 2-3 börtönőre van, a főbírónak hivatalánál pedig csupán 1 (egy) hivatalosolgája. Az is a nap legnagyobb részét a hivatal és a posta közötti uton tölti el. A kihágási büntető eljárás nagy bölcsen azt mondja, hogy az illetlenül viselkedő vádlottat ki kell vezetetni. De kivel?

No de igen eltértem a tárgytól. Egy másik igazságtalanságról akarok beszélni. A főszolgabírák utiátalányát, igen helyesen, felémelték 1400 koronára. Erre szükség is volt!

Vármegyénkben a bérkocsiviszonyok oly gyalázatosak, hogy a főbíróknak fogatot kell tartania, az pedig 1400 koronába belekerül. De hát, hogy vagyunk a szolgabírákkal? A legtöbb járásban a szolgabíró legalább is ép annyit utazik, mint a főbíró, néhol még többet is. Ő is ugyanazt a funkciót teljesíti, ugyanugy képviseli a vármegyét, mint a főbíró, miért maradt a mi utiátalányunk 500 korona? Mikor még a járásorvos is 600 koronát kap! Az őszszel volt az összes községekben koleravizsgálat, a télen képviselő- és előjáróválasztás, most lesz loosztályozás, sőt néhány járásban püspökjárás is. Azonkívül vannak a rendes, időközi kiszállások. Már most feltéve, de meg nem engedve, hogy ezekből csak egyharmad jut a szolgabíróknak, (de jut ám kétharmad is!), ráfizet az utiátalányára annyit, a mennyivel a főbírákét emelték. És miből fizessen rá? Talán abból, amit a lakbérből megtakarított? De ha legalább az önrzeteré nem fizetne rá!! Itt van például a püspökjárás: akármennyi pénzért sem kap olyan kocsit a szolgabíró, a milyenen kísérhetné a püspököt. Kénytelen tehát kölcsön kérni kocsit. A nép pedig nagyon jól ismeri azt a kocsit és nagyon hamar készen van ám az ítéletével! És elvégre ez is csak ajándék, amit elfogadni tilos a tisztviselőnek, de kénytelen elfogadni! Ne adjanak nekünk semmi utiátalányt, hanem, mint Somogyban szokás, adják oda a főszolgabíráknak s azok gondoskodjanak a mi fuvarainkról is. De ha így marad és máskor is így összejönnek a tömeges kiszállások, akkor, aki nem tőkepénzes, kénytelen adósságot csinálni, pedig akkor igazán vége van ám a tisztviselői függetlenségnek! Mi nem kérünk fizetésfelemelést, sőt szívesen lemondunk az eddig meglévő utiátalányról is, csak ne kívánják tőlünk, hogy a saját zsebünk, sőt önrzeterünk rovására parádjunk a vármegye képviselőletében!

Szívesen vagyunk szürke kishivatalnokok, de megvesztegetettség gyanuja és adósság nélkül!

Egy szolgabíró.

A Julián-egyesület új alapítói.

A múlt évben tüzetesen ismertettük a Julián-egyesület hazafias célját és hivatását. A mint már jeleztük, vármegyénkben Simontsits Elemér alispán lelkesen karolta fel a nemes célt s ő maga a mostani közgyűlés elé terjesztett időszaki jelentésében a következőképp számolt be gyűjtése eredményéről:

„A múlt évi október hó 31-én megtartott őszi rendes közgyűlésen voltam bátor szóval előterjesztést tenni aziránt, hogy a Szlavóniában

valóságos magyar nemzeti missiót betöltő Julián-egyesület megkeresésének eleget téve, az egyesület alapító tagjai közé a vármegye közönsége is lépjen be s az ehhez szükséges 500 korona a törvényhatósági bizottság tagjainak önkéntes adományaiból fedeztessék. Előterjesztésemet a tek. Törvényhatósági Bizottság elfogadván, az önkéntes adományok gyűjtése az ülésen meg is kezdett. Minthogy azonban a szóban forgó közgyűlésen a bizottsági tag uraknak igen nagy része nem volt jelen, azt pedig fel kellett tételeznem, hogy ennek a valóban hazafias célnak támogatásához a bizottságnak minden tagja hozzá kíván járulni: a közgyűlésen jelen nem volt megyebizottsági tag urakhoz körlevelet intéztem, hogy ekként az önkéntes adakozást mindenki számára lehetővé tegyem. Midőn a gyűjtés eredményéről ezennel beszámolok, örömmel jelentem be, hogy a gyűjtés eredményéhez képest Tolnavármegye közönsége a Julián-egyesületbe kétszeres alapító tagsági díjjal lépett be, amennyiben a gyűjtés eredménye összesen 1103 korona 50 fillért tett ki, amely összeget gróf Széchenyi Béla v. b. t. t. urnak, mint a Julián-egyesület elnökének a múlt év őszén hozzám intézett megkeresésére adott válaszképen megküldöttem. De nem kisebb örömmel jelentem be, tek. Törvényhatósági Bizottság azt, hogy a vármegye tisztikara a nemes cél iránti lelkesedésből önmagát aránylagosan megadóztatva, ugyancsak egy külön alapító tagsági díjjal lépett az egyesület alapító tagjai sorába.

Eddig tart az alispáni jelentés, de nekünk még valamivel meg kell toldanunk, azzal, amit Tolnavármegye szerdai közgyűlése, hogy, hogy nem, elfelejtett.

Ha már senki sem vállalkozott reá, hogy elismeréssel adózzék a vármegye alispánjának sikeres gyűjtéséért, akadáhatott volna a vármegye 440 bizottsági tagja között valaki, aki büszkén emelhetné volna ki Tolnavármegye lelkes tisztikarának nemes áldozatkészségét, hogy ugyszólván szájtól vonja el egy-egy falatot, nem csekély összegű önmegadóztatásával — oly szép, nemes formában adott kifejezést fekölt hazafias gondolkozásának. Most kellett volna megnyilatkozni a híres tulipános érzésnek. Vagy már kiszáradóban van ama bizonyos tulipánnak még a — hagymája is?!

Klimes Antal kitüntetése.

Szép ünnepe volt múlt hó 28-án Hőgyésznek. A zord idő, a távolság nem tartotta vissza az embereket, vonzotta őket Hőgyész felé egy hatalmas érzés: a szeretet. A legfelsőbb kegy lemosolygása, mint egyik szónok taláiban megjegyezte, vagy irigységet kelt, vagy szánalmat: irigységet, ha érdemes emberre sugárzik, szánalmat, mosolyt, ha kortes szolgálat jutalmaként adatik. A vasárnapi ünnepen e két érzelmet egyike sem volt jelen, nem férhetett oda, mert minden jelenlevő szívében a Klimes Antal főjegyző iránti igazi tisztelet és szeretet foglalt el minden helyet. Az egész ünnepezen ez az érzés vonult végig, a jelenlevő legelső, legkiválóbb társadalmi állású embertől, Hőgyész utolsó polgáráig mindegyiknek szívében ez töltötte be és nem egyszer láttam a fehér asztalnál el mondott beszédek közben, az igaz érzelme gyöngyeit, könnyecskéiket megjeleníteni a szemekben.

Az ünnepély lefolyása a következő volt: Hőgyész községháza udvarán délelőtt 10 és fél órakor nyitotta meg báró *Jeszzenszky* György főszolgabíró a képviselőtestületi ülést, röviden jelezve, hogy a közgyűlés egyedüli tárgya, a közigazgatási téren kifejtett érdemeiért kitüntetett *Klimes* Antalnak az arany érdemkereszt ünnepélyes átadása. Indítványára háromtagú küldöttség hívta meg az ünnepeltet, kit a képviselőtestület és a nagyszámu vendégek, — kik közt ott láttuk *Jeszzenszky* Andort, a gazdasági egyesület elnökét, *Rátkay* Lászlót, a kerület képviselőjét, dr. *Éri* Márton vármegyei tb. főjegyzőt, dr. *Szentkirályi* Mihályt, Szekszárd város polgármesterét, mintegy 80 jegyzőt és még sok jóbarátot, — lelkes eljenzéssel fogadtak. Gróf *Apponyi* Géza főispán szép beszéd kíséretében tüzte fel az arany érdemkeresztet *Klimes* Antal mellére. Beszédében örömeinek adott kifejezést, hogy neki jutott osztályrészül, hogy a legfelsőbb kegy látható jelvényét ő tűzheti annak a férfinak mellére, akinek érdemeit a legközvetlenebbül ismeri, de ezen kitüntetésnek azért is örül, mert a közigazgatás igen fontos tényezőjét, egy jegyzőt ért ezzel a legfelsőbb megbecsülés, aki a tolnamegyei jegyzőegylet elnöke

is és aki Hőgyész község érdemes főjegyzője. A főispán nagy hatást elért beszéde után *Klimes* Antal meghatva mondott köszönetet gróf *Apponyi* Géza főispánnak és báró *Jeszzenszky* György főszolgabírónak, akiknek jóindulata-hívta fel a figyelmet azon működése iránt, amelyet kötelességérzetéből kifolyólag végzett.

Theisz Ferenc bíró a község nevében üdvözölte az ünnepeltet.

Baumgarten József képviselőtestületi tag a következő beszédet mondotta:

Igen tisztelt Közgyűlés!

Legyen szabad az előttem szóló községi bíró szavait kiegészíteni

Ezelőtt 18 évvel községünk jó csillaga, vagy jobban mondva az isteni gondviselés közénk vezette az ünnepelt férfit.

Ifjú hév, tetterő, a vele érintkező személyek iránti előzékenység s különösen a közügyek minden ágára kiterjedő figyelem jellemezte működésének kezdetét.

Mindezen tulajdonságai, közéleti tevékenységének további folyamán nemcsak hogy megmaradtak, de a természeti fejlődés törvényei szerint nála mintegy hatványozott mértékben mutatkoztak.

Egyet nem akarok említés nélkül hagyni s erre különös súlyt helyezek.

Működésének kezdetén tán nem vettük mindjárt észre, de az idők folyamán, a közelebbi társadalmi és hivatali érintkezés közben, a fent említett lelki előnyök mellett — sőt mondhatni, azokat kihatásaiban és erkölcsi értékekre nézve messze túlszárnyaló más jó tulajdonságot is fedeztünk fel szerett jegyzőnk, közéleti vezetőkben — s ez a minden emberileg menthető gyarlóság iránti elnézés, minden tehetetlenség és nyomor iránti igazi részvét, röviden szólva felfedezték az ő páratlan, nemes jó szívet.

Hogy miért érdemelte meg az arany keresztet, azt mi, a kik vele naponként érintkezünk, legjobban tudjuk.

Községünk, annak vidéke, sőt mondhatni az egész vármegye érezte áldásos működésének jótékony hatását.

Bár munkálkodása kitörölhetetlen nyomokat fog hagyni közéletünkben, mégis szívem őszinte szeretete készítette arra, hogy oly indítványokat terjesszek elő, a melyek alkalmasak, hogy ünnepeltünk tevékenysége látható, mintegy élő alakban meglegyen örökítve.

Indítványozom 1-ször, hogy a képviselőtestület mint ilyen, 5-t kitüntetése alkalmából üdvözölje.

2-ször, hogy *Klimes* Antal érdemei jelen diszgyűlés jegyzőkönyvében megörökíttessenek s végül indítványozom, hogy az »Oberdorf« dűlőben most létesülő új utca örök emlékül, az ő nevével *Klimes* Antal-utcának nevezessék el.

A képviselőtestület mindezen indítványokat egyhangúlag elfogadta.

A megyei jegyzőegylet nevében *Niefergall* Nándor, a simontornyai jegyzőegylet nevében *Ludvig* József üdvözölték igen szép beszédben *Klimes* Antalt. *Rátkay* László országgyűlési képviselő lendületen beszédben adózott *Klimes* Antal érdemeinek és Hőgyész község lakói előtt az elismerés zászlóját hajtotta meg, kik lehetővé tették, hogy *Klimes* Antal törekvései megvalósultak. Beszéde végén gróf *Apponyi* Géza-hoz fordult, elmondta, hogy Hőgyészen egykor mint nemes ellenfelek állottak egymással szemben, később az alkotmányvédelem nemes harcában együtt küzdöttek és ma ugymond, ez a szép ünnep hozta őket egy táborba.

Klimes Antal meghatva mondott köszönetet jegyzőtársainak és *Rátkay* Lászlónak.

A diszgyűlést néhány elismerő szóval báró *Jeszzenszky* György főszolgabíró zárta be.

A diszgyűlés után a jegyzők gróf *Apponyi* Géza főispánnal tisztelegtek, velük mentek a vidéki vendégek is. A szép hőgyészi kastély fogadó szobájában *Niefergall* Nándor, a jegyzőegylet alelnöke üdvözölte a főispánt. Eljöttünk ugymond, nemcsak azért, hogy egy udvariassági kötelességnek tegyünk eleget, hanem hogy méltóságod iránt érzett igaz és mély szeretetünknek és tiszteletünknek külsőképp is kifejezést adjunk, de főként, hogy halánkat tolmacsoljuk azon eljárásáért, hogy nemes figyelme a legfelsőbb királyi kegy külső jelét a jegyzők kar egy érdemes tagjának szerezte meg. Gróf *Apponyi* Géza főispán örömeinek adott kifejezést, hogy a közigazgatás nagy gépezetének igen fontos szervét képező jegyzői kar egy tagjának kiváló munkásságát a legfelsőbb helyről méltatták. Azután *Rátkay* Lászlónak felett a diszgyűlésen elmondott beszédére és hazafias, lelkes szavait azzal végezte, hogy hiszi, hogy az a szent érzelme, amely az egykori ellenfelekből egy táborban küzdőbajtársakat teremtett a nemzeti ellenállás nehéz óráiban, a hazaszeretet magasztos érzése legközelebb még szorosabban egy táborban egyesíti mindkettőjüket, hogy a békés időben teljes erejükkel munkálkodhassanak a haza javára. A főispán nemes érzéseit kifejtő lelkes beszédét nagy eljenzéssel fogadták a tisztelgők. A tisztelgés után *Klimes* Antal lakására mentek az ünnepelők. Ott *Bereczk* István simontornyai főjegyző üdvözölte érzéstől áthatott szavakkal *Klimes* Antalné és egy remek csórot nyújtott át neki.

Délután 1 órakor a nagyvendéglő helyiségében társas ebéd volt, a melyen a főispán családai gyásza miatt, nem jelenhetett meg, de a

melyen mintegy 150-en vettek részt. A pecsenyénél *Jeszenszky* György a királyra mondott felköszöntőt. Ezzel megindult a toasztáradat, amelyről el lehet mondani, hogy ritkán nyílik alkalom vidéken oly sikerült beszédek hallani. *Jeszenszky* Andor, a gazdasági egyesület elnöke az egyesület nevében *Klimes* Antalt, mint a gazdasági érdekek mindenkor buzgó támogatóját élte, *Streicher* Péter az ünnepeltet és családját élte, *Illés* Gyula a főispánnak és nejeének egészségére üritett poharat, *Keck* László hangulatos beszédben az ünnepeltet köszöntötte, *Brogli* J. szintén, *Ludwig* J. br. *Jeszenszky* Gy. főszolgabíró, *Niefergall* dr. *Ery* Márton vm. tb. főjegyzőt, *Jeszenszky* A. a jegyző egyesületet, *Németh* G. *Jeszenszky* Andort, a megyei gazdasági élet kiváló vezérét és munkását élte. *Rátkay* L. a jegyzői aspirációk teljesülésére, *Purth* Adolf nagy hévvel beszélt a jegyzők függetlenségéről, *Illés* Gy. dr. *Szentkirályi* M. élte, *Oravszky* L. a jegyzők összességét köszöntötte, *Dicendy* P. a jegyzői kongresszus eszméje mellett tört lándzsát, *Klimes* Antal ismert ékesszólásával *Jeszenszky* Andort, *Högyész* és *Duzs* község közönségét élte, beszéde végén pedig fiához fordult és felhívta, hogy az ő megkezdett munkáját folytassa. Megható volt az a jelenet, mikor apa és fiu egymást megölelték, ebben a néma ölelésben volt a fiu fogadalma, minden szónál, ígéretnél többet jelentő. Beszéltek még *Kohlmann* uradalmi felügyelő, *Leicht* F., *Krausz* B., *Klimes* A., br. *Jeszenszky* Gy. és *Kellner* Román.

Az ünnepeltet táviratban is igen sokan üdvözölték. Nagy számú jegyző társain és közelebbi barátaim kívül *Simontsits* alispán, *Forster* főjegyző, *Kálmán* és *Lágler* Kölesdrői, *Kurecz* árvászeki elnök, *Bajó* és *Nagy* főszolgabírák, *Biróy* B., dr. *Leopold* K., *Molnár* J., dr. *Nozdovitzky* F. stb.

VÁROSI ÉLET.

Városi közgyűlés. Szekszárd r. t. város képviselőtestülete március hó 29-én dr. *Szentkirályi* Mihály polgármester elnöklete alatt rendkívüli közgyűlést tartott, melyen a következő határozatokat hozták. 1. Jegyzőkönyv hitelesítőül felkerettek *Szeghy* Sándor és *Tóth* Ferenc. 2. Dr. *Szeredy* József pápai prelatust, pécsi apátkanonok végrendeletében 4500 kor. alapítványt tett, melynek kamata a szekszárdi főgimnázium egy jó magaviseletű, jó előmenetelt tanusító, r. k. vallású tanulójának adandó ki ösztöndíjképen. A képviselőtestület a város szülöttjének ezt a nemes alapítványát elfogadta és dr. *Pirnitzer* Béla hozzászólása után az alapító levelet megállapította. 3. A vízvezetési és csatornázási tervek elkészítését *Steiner* József, dr. *Kramolin* Gyula, dr. *Leopold* Kornél és *Horváth* Ignác hozzászólása után elhatározták. A 12000 kor. költséget kölcsön útján fedezik s ezt az ártézi kut jövedelméből törlesztik. 4. Az iskolai alapványonon leégett épület újraépítését *Orffy* Lajos hozzászólása után elhatározták s az építéssel az egyedül ajánlatot tett *Pekari* János és *Horváth* János vállalkozókat bízták meg. Az építési költség 1669'65 korona. 5. Az állami óvodánál alkalmazott dajka fizetésének felemelését a minisztertől kérik. 6. Walla Józsefnek, akit 7877 kor. ajánlatából csak 521 koronás munka kivételével bíztott meg a képviselőtestület, 65 kor. szállítási díjat megterítenek. 7. A belvárosi r. k. templomba vett zászlóra alkalmazandó zászlószalag megvételére 40 koronát megszavaztak. 8. A tanács a gőzfürdő mellett tennispálya felállítását javasolta. *Horváth* Ignác ellenezte ezt, míg dr. *Zsigmond* Ferenc, *Kamarás* Béla, *Orffy* Lajos pártolták a javaslatot, melyet a képviselőtestület el is fogadott. 9. Az adóelírás iránti kérvényeket részben teljesítették, részben elutasították.

HIREK.

Személyi hírek. *Apponyi* Géza gróf főispán a közgyűlés alkalmából pár napig Szekszárdon időzött s innen csütörtökön reggel apáti-birtokára utazott.

Perczel Dezső v. b. t. t., az állandó választmány és törvényhatósági bizottság gyűlése alkalmával március hó 30-án és 31-én Szekszárdon tartózkodott.

Főispáni ebéd. *Apponyi* Géza gróf főispán, a közgyűlés napján ebédet adott, melyen mintegy 60-an vettek részt. Az ebéd felett az

első felköszöntőt *Simontsits* Elemér mondta a főispánra, aki poharát a vármegye két kitüntetettjére: *Orffy* Lajosra és *Klimes* Antalra üritette. *Szabó* Károly képviselő az alispánra, *Simontsits* Elemér, *Madi* Kovács István és *Madi* Kovács Jánosra, *Madi* Kovács István a főispánra és alispánra mondtak felköszöntőt.

A gyermeknap. Az Országos Gyermekvédő Liga központi igazgatósága ez idén is felkereste a helyi bizottság h. elnökét, dr. *Szentkirályi* Mihály polgármestert, hogy ez idén is rendeztesse gyermeknapot. Tekintettel a zord időjárásra a helyi bizottság elnöke, gróf *Apponyi* Géza főispánnal, abban állapodott meg, hogy a gyermeknapot folyó évi május 1. és 2-án fogják megtartani. A 300 tagot számláló helyi bizottság folyó hó 15-én délután 3 órakor gróf *Apponyi* Géza és dr. *Szentkirályi* Mihály elnökelete alatt fogja a gyűlést megtartani a város háza nagytermében. A központ a helyi bizottság megbízottjával *Rácz* József rendőrkapitányt kérte fel, aki a folyó évben is elvállalta a gyermeknap rendezését.

Apponyi Géza gróf főispán, mint minden évben, most is lelkes agitációt fejt ki a Gyermekvédő liga nemes céljai érdekében. — A napokban a következő felhívással kérte fel hölgyeinket, hogy a szent hazafias célra minél szélesebb körben gyűjtést indítsanak:

»A humanitás szolgálatában álló Gyermekvédő liga a folyó évben is országszerte rendezi a gyermeknapot. Számos elhagyott szegény gyermek éhezve várja a segítséget és védelmet a társadalomtól. Az elhagyott gyermek a társadalom bűne! Az elzülött gyermek a társadalom veszedelme, megmentésükért kötelességünk közreműködni.

Bizalommal kérem fel tehát mindazokat, kiknek módjuk van anyagi és erkölcsi támogatással ezen humánus célt támogatni, szíveskedjenek ezen gyűjtőívet elfogadni és ismerőseik között a gyűjtést eszközölni.

Legyen az adomány bármily csekély, legnagyobb köszönettel lesz fogadva.

A befolyt adományokat kérem *Rácz* József urhoz, mint az országos Gyermekvédő liga helyi megbízottjához a gyűjtőívekkel együtt eljuttatni.

Azon reményben, hogy kéro szavam meghallgatásra talál, maradtam kiváló tisztelettel: Szekszárd, március 19-én.

Apponyi Géza gróf,

Tolnavármegye főispánja, mint az országos Gyermekvédő liga helyi központi bizottságának elnöke.

A bíróság köréből. Az igazságügyminiszter dr. *Kökényesdy* Elek járszapáti jársbirósági betétszerkesztő bírót a szekszárdi törvényszékhez, *Takács* László színérváraljai jársbirósági betétszerkesztő bírót a tamási jbiróságához, *Dávid* Samu tamási jársbirósági betétszerkesztő bírót pedig saját kérelmére a szatmárnémeti törvényszékhez, mint telekkönyvi hatóságához kirendelte.

A katonaság köréből. *Perler* Ferenc, budapesti ügyvédjelölt, tartalékos őrmester hadapródjelölt, *Terler* Keresztély, tolnai vállalkozó fia a bécsi cs. és kir. 4. sz. gyalog. ezredtől a szombathelyi cs. és kir. 83-ik gyalog. ezredhez tétetett át.

Emlék Perczel Mórnak. *Weber* János, a bonyhádi kerület népszerű képviselője lelkes cikket írt a Bonyhádon megjelenő Tolnavármegyei Hírlapba a fenti címmel, adakozásra hiva fel a hazafias közönséget a Perczel Mór emlékre. A mindvégig emelkedett, igazán szép, hazafias lángolású közleménynek hisszük, meglesz a hatása. Ismételtén felhívjuk a közönség szíves figyelmét e szép kötelesség teljesítésére. Ez ügygyel kapcsolatban megemlítjük, hogy a Perczel Móric emlékmű létesítésére alakult bizottság mult hó 25-én tartotta első ülését. A jelen voltak egyhangulag *Weber* Jánost, a kerület orsz. képviselőjét választották meg a bizottság elnökéül. *Molnár* Kálmán, a mozgalom megindítójának előadása után kimondták az akciónak országos alapra való helyezését. Egy harminctagu bizottság alakítását s kimondatott, míg egy szűkebb körű bizottság, mely az összes belső munkulatok végzésével bízott meg, nyomban megalakult. Ennek elnöke lett *Weber* János orsz. képviselő, társelnök *Molnár* Kálmán, jegyzője dr. *Eibach* Kornél, míg tagjai *Barabás* Imre, dr. *Hagymássy* Zoltán és dr. *Schwetz* Antal.

Alapszabály jóváhagyás. A belügyminiszter a kisvejkéi és a decsi polgári olvasókör alapszabályait jóváhagyta.

Bankett. A hét folyamán tanácsosokká kinevezett *Brey* Imre helyettes pénzügyigazgató és *Tékus* Vilmos tiszteletére a szekszárdi m. kir. pénzügyigazgatóság és számvevőség, valamint adóhivatal tisztikara ma este 8 órakor, a Szekszárd szállóban bankettet rendez.

Egyházkerületi felügyelőválasztás. Az *Ihasz* Lajos dunántúli evangélikus egyházkerületi felügyelő halálával, — ki milliós hagyományával adta tanujelét egyházkerületre iránti szeretetének, megüresedett a dunántúli evang. egyházkerület legszebb bizalmi állása. A gyűlések április 30-áig kötelesek beküldeni szavazataikat a püspöki hivatalhoz. — Amint értesülünk, a díszes állásra legtöbb kilátása van vései *Véssey* Sándor szökedencsi nagybirtokosnak. Győzelmét valószínűvé teszi az körülmény is, hogy *Gyurátz* Ferenc tulajdonai evang. püspök egyházközössége: a pápai evangélikus gyülekezet is, a mult vasárnapon tartott közgyűlésén, egyhangu lelkesedéssel ő reá adta szavazatát.

Áthelyezések. *Braun* Ádám, a bonyhádi főgimnázium Nagykállóra áthelyezett tanára helyébe a kultuszminiszter Bonyhádra *Danielis* Lászlót, a budai I. ker. áll főgimnázium tanárát helyezte át, ki új állását már f. hó 27-én elfoglalta.

A pécsi posta- és táviridagazgatóság *Durgonits* György budapesti posta altisztet a szekszárdi m. kir. posta és táviridahivatalhoz helyezte át.

Pénzügyi kinevezések. A pénzügyminiszter *Brey* Imre szekszárdi pénzügyigazgató helyettesét, *Tékus* Vilmos szekszárdi és *Miculescu* János jelenleg marosvásárhelyi pénzügyi titkárokat pénzügyi tanácsosokká; dr. *Göcsy* Máté komáromi pénzügyi segéd titkárt végleges minőségű pénzügyi titkárrá; dr. *Muresian* Pap Gyula ügyvédjelölt, nagybecskereki lakost a szekszárdi pénzügyigazgatóságához, ideiglenes minőségben, pénzügyi fogalmazóvá; dr. *Nyirő* Sándor tamási-i lakost a nagykarolyi pénzügyigazgatóságához fogalmazógyakornokká, ideiglenes minőségben; báró *Wimmersperg* Gedeon pénzügyi segédtitkárt és kataszteri helyszínelési becslóbizost pénzügyi titkárrá és kat. helyszínelési becslóbizostossá nevezte ki.

Az ügyvédi kamara köréből. A pécsi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. *Fényes* Lajos ügyvédjelöltet, aki dr. *Káldi* Gyula szekszárdi kir. közjegyzőnél, dr. *Löwy* Arthurt, aki dr. *Müller* Ferenc szekszárdi ügyvédnél, dr. *Rákos* Józsefet, aki dr. *Rákos* Miksa bonyhádi ügyvédnél, ifj. *Rátkay* Lászlót, aki *Rátkay* László dunaföldvári ügyvédnél volt joggyakorlaton, az ügyvédjelöltek lajstromából törölte és hogy dr. *Ormos* Jenő ügyvédjelölt dr. *Horváth* Jenő szekszárdi ügyvédtől dr. *Müller* Ferenc ügyvédhez ment folytatólagos joggyakorlatra.

Eljegyzés. *Hellebrandt* József máv. hivatalnok, tartalékos honvédhadnagy, eljegyezte *Lemle* Irénkét Bonyhádról.

Erdösi Pál eljegyezte *Hebenstreit* Irénke mázai községi tanítónőt.

Névváltoztatás. A belügyminiszter *Grünbaum* Bernát dombóvári lakos saját, valamint *Sándor*, *Irén*, *Erzsébet*, *Margit* és *Gizella* nevű kiskorú gyermekei családi nevének *Kertész-re*, *Rotter* Lajos budapesti lakos családi nevének *Törzs-re* kért átváltoztatását megengedte.

Szomorú statisztika. Tolnavármegye alispánja a mult év 3 utolsó hónapjában összesen 852 utlevelet adott ki. Ebből Amerikába szökött 590, Németországba 255. Ugyanezen idő alatt kivándorolt a vármegye területéről 365 egyén, visszavándorolt 139. Ezzel szemben az alispán a folyó év 3 hónapjában 1460 utlevelet adott ki. Ugyanezen idő alatt kivándorolt 252, visszavándorolt 26. A kivándorlás 1908-ban, a visszavándoroltak leszámlálásával 1869 ember veszteséget jelent a vármegyére. Bizony: pusztulunk, veszünk . . .

Házasság *Gyorsok* József nagydorogi máv. állomási felvigyázó mult szombaton kötött házasságot *Ujváry* Gizellával.

Elhalasztott előadás. A polgári fiu iskola növendékei: »Kiesapott diákok« előadását folyó hó 17-éről 25-ére halasztották.

A pécsi felmérési felügyelőség munka-programja a folyó évre Tolnavármegyében a következő: *Dörpatlan*, *Zomba* és *Bonyhád* részletes felmérése és *Bikács* részletes helyszínelése, ezeken kívül a szekszárdi, paksi és tamási-i tkvi hatóságoknál folyó betétszerkesztéseknél, illetve betétalakításoknál való közreműködés. Megemlítjük itt, hogy Bonyhád belsősége polygonalis eljárás mellett a kataszteri lépték kétszeresében lesz felmérése.

— **Felolvasások.** A református egyház tanácstermében a szerdai esteken tartott előadások, bibliamagyarzatok és felolvasások véget értek. Göde Lajos s. lelkész ez év folyamán tartott összesen kilenc felolvasást bibliamagyarzattal kapcsolatban. Mindenesetre elismerés illeti meg az egyház vezetőségét, hogy a templomon kívül is igyekszik a híveknek lelki táplálékot nyújtani, de ugyancsak dicséretet érdemel az a nagyszámú s leginkább nőkből álló közönség is, amely a vallásos, erkölcsnemesítő dolog iránt való fogékonyságát pontos megjelenésével mutatta ki. — A református olvasókönyvben a tél folyamán mindig szép számú közönség jelenlétében tartott ismeretterjesztő felolvasások a tagoknak mezei munkával való elfoglaltsága miatt szintén bevégeztek.

— **Magánvizsgálat a polgári leányiskolánál.** A szekszárdi polgári leányiskolában a magánvizsgálatok a folyó tanév végén, június hó második felében fognak megtartatni. — Az igazgatóság figyelemzteti a vizsgálatot tenni szándékozó magántanulókat, hogy a magánvizsgálat engedélyezése iránti kérvényeiket *legkésőbb április hó 15-éig* az igazgatósághoz küldjék be, mert ellenkező esetben vizsgálatra a folyó tanév végére engedélyt már nem kaphatnak. Magánvizsgálatok az új miniszteri rendelet értelmében évenként csak kétszer, a tanév végén és karácsony táján tartatnak.

— **A Dombóvári társaskör jubileuma.** A »Dombóvári Társaskör« március hó 28-án ünnepelte fennállásának 25-ik évfordulóját. A dombóvári uri közönségnek élénk részvevése mellett d. e. fél 12 órakor diszközgyűlés volt, melyre meghívott a társaskör alapítása óta belépett minden tag, számszerint 409-en. Az elnöki megnyitásban Schréter Károly hgi erdőfelügyelő, ki a társaskörnek 25 évvel ezelőtt első elnöke is volt, szép szavakkal méltatta az ünnep jelentőségét, kiemelve, hogy egy kör 25 éve fennállása egyttal bizonyítéka a társasélet egészséges voltának is. A szép megnyitótán Csery István, ki maga is az alapítók kis gárdájához tartozik, elmondta a kör történetét, élénken esztelve azt a sok küzdelmet, melyen keresztül kellett vergődni, míg megizmosodva a kör e szép emlékünnepeit megérhette. Az emlékbeszédben megemlékezett sorra akör elnökeiről és azok érdemeit foglalta össze, különösen kiemelte a legelső és most is már 6 év óta vezető elnököt Schréter Károlyt, kinek kitűnően sikerült olajba festett arcképét, mint a kötelességtudás szimbólumát, akör mindenkori figyelmebe ajánlotta. Meghatva köszönetet meg az elnök a tagtársai figyelmét. Ezután László Sándor máv. állomásfőnök indítványára a diszközgyűlés Csery István posta-főnököt, kinek a kör fentartása és fejlesztése körül elévülhetetlen érdemei vannak »örökös diszelnök«-nek választotta. Végül Nagy István főszolgabíró indítványára házalap megteremtését mondta ki a közgyűlés; maga az indítványozó 100 koronát tett le, mint első alapot az elnök kezébe, majd a nemes példán felbuzdulva, azonnal megindult az aláírás, mely alig félóra alatt *ezernyolcszáz koronát* eredményezett. A »Himnusz« eléneklése után a diszközgyűlés véget ért és következett az ünnepi lakoma, melyen Schréter Károly a királyra, Pigmond Gyula alelnök a társas együttérzésre és egyetértésre, Nagy István az elnökre, Csery István Nagy Istvánra stb. stb. mondtak felköszöntőt.

— **Halálozás.** *Dedovácz* József Nagykanizsán, március 27-én, 73 éves korában elhalt. Az elhunytban *Fenti* László, a szekszárdi r. k. hitközség pénztárosának neje édes atyját vesztette.

Szakács Imre mórággyi ref. lelkész sulyos csapás érte, neje *Szakács* Imrené szül. Szalacsy Olga folyó hó 31-én, élete 34-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt. A megboldogult porrézeit április 2-án d. u. 2 órakor helyezték általános részvét mellett a mórággyi sirkertben a református egyház szertartásai szerint örök nyugalomra. Az elhunytat két kis gyermeke: Olga és Imre is siratja.

— **A szekszárdi kendergyár.** A magyar kender és lenipar r. t. tudvalevőleg tárgyalást folytatott Szekszárd várossal egy kender feldolgozó gyár létesítése ügyében s a képviselőtestület a gyár kérvényének tárgyalását a március 29-iki közgyűlési tárgyalásra már ki is tűzte. Bár a gyár alig kért a várostól áldozatot, mert a területet is, amit másutt ingyen szoktak felajánlani, körülbelül megfelelő ártért volt hajlandó megvenni, mágis akadt a gyárnak ellenzéke. A részvénytársaság erről tudomást szerezvén, a

gyár alapításra vonatkozó ajánlatát visszavonta. Szekszárd tehát saját polgárainak eljárása folytán ismét elesik egy olyan vállalatnak a város területén való létesítésétől, melytől méltán lehetett volna várni némi fellendülést. Mert tudni kell, hogy ma már csak az a város fejlődhetik, amelynek ipara és főleg gyáripára van. Ezért pedig okos dolog egy kis áldozatot is hozni.

— **A vasut ártézi kutja.** A máv. igazgatóság rendeletére a szekszárdi vasut állomáson évekket ezelőtt megkezdett és abban hagyott ártézi kutfurást folytatják. A vasut vállalkozója Majzik Imre temesrékási kutfuró, aki Szekszárd város részére már furt kutat, esütörtökön már megkezdte a furrási munkálatot.

— **A Vas Gereben emléktábla.** A Vas Gereben emléktáblát a miklósvári vadaskertben folyó évi husvét hétfőjén, délután 3 órakor helyezik el nagy ünnepség mellett. Ezt követi öt órai tea Tamásiban, a Lukács-féle nagyvendéglőben és tánc. Belépő díj nincs. Szíves adományokat dr. Látrányi Imre tamási-ügyvéd címére kérnek. Rendező bizottság: Elnök: Perczel József, Basa János, Debreczeni József dr., Fekete Imre, Fekete József, Freyler Károly dr., Freytag Arthur dr., ifj. Gyenis István, Havas Béla, Hirsch Ignác, Kacsokovics Antal, Kiss Ernő dr., Lakner Lajos, Látrányi Jenő, Németh Géza, Niklos Károly, Parragh Béla, Sterk József dr., Strausz Antal. Rendezőség: Vezető: Reich Oszkár. Altman Gyula, Borsitzky Béla, Hirsch Ernő, Hirsch Sándor dr., Kegler József, Látrányi Imre dr., Mészáros Zoltán, ifj. Parragh Béla, Parragh Ákos, Szakonyi István. — A Vas Gereben emléktábla teleplezését követő táncestélyen *Parragh* Ilonka zongorázni, dr. *Freyler* Károlyné hegedülni, *Bertics* Pálné pedig citerázni fog. — A célra újabb adakoztak: Cimerási takarékpénztár 10, Veszely Zsigmond 5 koronát.

— **Kölcsön felvétel töltésmagositásra.** A szekszárd-bátai ármentesítő és belvízszabályozó társulat választmányá 1909. március 30-án ülést tartott. Jelen volt Molnár Lajos kir. főmérnök, miniszteri megbízott is. Társulati igazgató főmérnök előadta, hogy a társulati védtöltés báti szakaszának felmagosításához még 60.000 kor. szükséges s miután a munka sürgős s a társulatlak erre pénze nincs, indítványozta, hogy a 60.000 koronát a társulat kölcsön útján szerezzze be. A választmány ezen indítványt elfogadta s a közgyűlésnek ezen kölcsön felvételét javasolja. A társulat közgyűlése 1909. évi április hó 22-én lesz.

— **A luxuslövésár díjazása.** Budapesten a Tattersall kerepesi-úti telepén az idei első tavaszi luxuslövésár díjazása március hó 29-én folyt le. A zsűri tagjai között vármegyénkbeli *Kovács Sebestyén* Endre foglalt helyet.

— **Eltűnt sikkasztó.** *Bille* Mihály, a dunaföldvári népbank vezértitkárja, aki mintegy 120 ezer koronát elsikkasztott, ismeretlen helyre távozott. Az igazgatóság megtette ellene a feljelentést.

— **Tamadó munkások.** Bonyhádon, március hó 29-én este a *Vál* testvérek, a bonyhádi villamostelep munkásai, bementek *Jelfi* József üzemvezető lakására s ott bérüket követelték. Az üzemvezető a hivatalos helyiségbe utasította őket, mire a két *Vál* rátámadt az üzemvezetőre s dulakodni kezdtek vele. *Jelfi* neje látván férje szorongatott helyzetét elővette a revolvert s férjének nyújtotta, aki önvédelemből háromszor lött. A golyók közül egy az egyik *Vált* könnyen, míg kettő a másikat találta és pedig a vállán és a hasán, úgy, hogy életveszélyes sérülést okozott. A vizsgálatot dr. *Hagymási* Zoltán szolgabíró és a csendőrség megejtette.

— **Szülő- és borgazdasági tanfolyamok néptanítók részére.** A m. kir. földmívelésügyi miniszter a szőlőmíveléssel foglalkozó vidékek tanítói részére az idén is szülő- és borgazdasági tanfolyamokat rendez, amelyek Bihardiószegen, Tapolczán, Tarcalon, Ménesen, Nagyenyeden két részletben, április 29-től május 12-ig, továbbá Tarcalon október 18—30-ig, a többi helyeken pedig október 7—20-ig tartatnak. A tanítók az egész négy heti tanfolyamra 120 koronát kapnak két részletben. Az egy koronás bélyeggel ellátott kérvények folyó hó 10-éig az illetékes tanfelügyelő útján, a szőlészeti és borászati felügyelőhöz nyújtandók be.

— **Halálos baleset.** *Steiner* Náthán szakesi kereskedő véletlenül leesett a nyitott pincébe és oly sulyos sérüléseket szenvedett, hogy azok következtében meghalt.

— **Botrány egy temetésén.** *Herbstszommer* Mihály tolnai lakosnak meghalt a felesége, szül. Ruzsinszki Mária s az elhunyt atyja és testvérei magyar temetést rendeztek. Ez annyira felbőszítette a német anyanyelvű férjet, hogy káromkodva elhagyta a szertartást, majd vissza térve rátámadt sógorára s azzal verekedni kezdett. A „gy.izsoló“ rokonokat a temetésre megjelent közönség választotta el.

— **Az ebirtás következménye.** Nagy-kajdacsan oly nagy mértékben terjedt el a veszettség, hogy a hatóság elrendelte az ebek kiirtását s a rendelet foganatosítására a közönségi előjáróságot utasította. Az előjáróság természetesen eleget tett a rendeletnek, mire néhány felbőszült ember *Szepesi* János jegyző ablakait éjjel beverte. A hatóság megindította a tettesek után a nyomozást. Az a szomorú a dologban, hogy még ma is akadnak emberek, akik az előjáróság tagjait okozzák a felsőbb hatóság rendeleteiért s nem tudják megérteni, hogy a közönség előjárói a nekik kiadott rendeleteket végrehajtani kötelesek.

— **Gyilkossági kísérlet és öngyilkosság.** *Vég* István hűgyézi pénzügyőri vizgató szerelme gyult *Folkman Katalin* ottani cselédeleány iránt, aki azonban nem viszonzta az ifju érzelmeit. E feletti élkeseredettségében *Vég* mult szombatra virradóra éjjel szolgálati fegyverével belőtt a Schvarcz Árpádnál szolgáló leány ablakán, de két lövése közül egyik sem talált. A szerencsétlen ember ekkor önmaga ellen fordította a fegyvert s föbe lötte magát. A lövés szétrozsoltta *Vég* fejét s nyomban halált okozott.

— **Rendőri hírek.** **Verekedő cigányok.** Sárközi Mihály (*Busa*) és Sárközi Mari bátaszéki cigányok a bátaszéki vásárban Sárközi Erzsit annyira elverték, hogy rajta sulyos testi sértést követtek el. Feljelentettek a járásbírószághoz. — **Lopás.** Hasásé István közép-majori lakos tyuk-ölyjéből eddig ismeretlen tettesek 18 drb baromfit elloptak. A csendőrség nyomozza a tetteseket.

Fogorvos Kovács J.

vásártér-utcai műtermében hiányzó fogak pótlása, csaposfogak, arany koronák és szájpadlás nélküli fogak (hidmunka) készíttetnek. Fogtömés, foghuzás és fogtisztítás a legjobb módszer szerint eszközöltetik. — Szegényeknek rendel delelőtt 8—9-ig és délután 1—2-ig.

EGYHÁZI ÜGYEK.

Egyházmegyei hírek. A megyéspüspök *Hetényi* Alajos tolnai segédlelkész egészségügyi okokból a lelkészi teendőik végzése alól felmentette s helyébe Tolnára *Horváth* Lajos himesházai káplánt helyezte át.

Párber szolgáltatás. A vallás- és közokt. miniszter megszüntette a nagyvejkéi és teveli plebániákban a nem katolikusok által a kath. plebános részére teljesített mindazon párber természetű szolgáltatásokat, amelyek csupán a canonica visitation, vagy gyakorlaton alapulóknak jelentettek be és nincsenek magánjogi kötelezettséget megállapító okirat által biztosítva. A dunakömlödi plebániára nézve pedig, ahol a szolgáltatások eddig nem teljesítették, noha a kath. lelkész az azokra való jogosultságát fentartotta, kimondotta a miniszter, hogy csak a szolgáltatások kétségtelen magánjogi alapja nem igazolhatik, ezental a nem katolikusoktól párber természetű szolgáltatások nem követelhetők. Az ez után történő birtokváltozásoknál a kath. lelkészek csak abban az esetben követelhetnek nem kat. felekezetüektől párber természetű szolgáltatásokat, ha a kath. egyén háza vagy telke után a canonica visitatio értelmében járó szolgáltatást a nem kath. vallású új tulajdonos az ingatlan megszerzésekor kiállított magánjogi okirattal kifejezetten magára vállalja. Kijelentette azonban a miniszter, hogy a párber szolgáltatásoknak ily magánjogi címen való átruházására nincs szükség, mert olyan plebániákban, ahol a párber házak vagy telkek szerint van kivetve, a kath. kézen levő ingatlan nem kath. kézre jutása által elveszített párber szolgáltatásokért a lelkészeknek kellően igazolt kérvényére az állampénztár kárpótlást fog nyújtani.

VIDÉK.

Gyermeknap Gyöngön.

Az Országos Gyermekvédő Liga felkérésére márc. 28-án gyermeknapot rendeztünk. A rendezés nehéz munkáját a helybeli községi főjegyző, tanárok és tanítók segítségével mellett Öváry Ferenc, takarékpénztári vezérigazgató vállalta el s azt a töle megszokott lelkes ambícióval s szellemes találékonysággal sikeresen végezte is. A helybeli lelkészek az istentisztelet alatt templomaikban felhívták híveik figyelmét e nap jelentőségére s őket adakozásra szólították fel. A tanárok és tanítók osztályaikban rendeztek gyűjtést, mely igen szép eredménnyel végződött.

A virágokkal ékesített gyűjtő-urna Schmidt Ferenc üzlete előtt várta a kegyes adományokat; őrei gyanánt Gyöngy lelkés hölgyei vállalkoztak osztálykülönbség nélkül. D. u. 2 órakor sétahangverseny volt a Kossuth-téren s 3 órakor kabaré-szerű előadás Gyöngy egész lakosságának jelenlétében. Az előadást Öváry Ferenc meleghangú prologja nyitotta meg, melyben a nap jelentőségét hangsúlyozta; meghatározó jelenet volt az, midőn utána az Isten szabad ege alatt a gyöngyi összes iskolák ifjúsága — mely külön-külön zászlók alatt vonult fel — a Hymnust énekelte el. Ezután Székely János tanár Váradi Antal »Anyátlanok« című gyönyörű költeményét szavalta el s közvetlen előadásával könnyekig meghatotta a közönséget. Ezt követték a gimn. ifjúság kuruc-dalai. Utána Klein Jolánka, Gyimóthy Jenő tanár és Kovács Lajos tanító Heltai egy vidám hármast jelenetét adták elő s előadásukkal folytonos derűtségben tartották a közönséget. Hasonló derűtséget keltettek Székely János tanár tréfás kupléi. Ezután az egész közönség a Szózatot énekelte el. A conferencier nehez szerepét Bene Kálmán tanár vállalta el s szellemes tréfaival megkacagattatta a jelenlevőket. Az előadást élénk konfetti-csata zárta be. Ugy ez alatt, mint az egész előadás tartama alatt, Gyöngy ifjú hölgyei virágot, cigarettát, konfettit árusítottak s bájos mosollyal, kedves rábeszéléssel igyekeztek a publikum zsebeihez ferközni. Az egész előadásnak enyhe és derűs tavaszi nap kedvezett, mintha a szelid napsugár is az emberi sziveket akarta volna adakozó kedvre hangolni melegeivel.

És ez sikerült is, mert e nap valóban a szeretet ünnepe volt Gyöngyön, melyen az irgalmasság gyakorlásából az egész lakosság, erejéhez mérten kivette a maga részét, amint azt a nem várt és meglepő eredmény tanúsította is. Az urnába befolyt az iskolás gyermekek adományával együtt 205 K 31 f.; a tálcázás, elárúsítás és a kereskedők adományának eredménye 208 K 57 f.; tehát az összes bevétel 413 K 88 f. Ezzel szemben 66 K 78 f. kiadás merült fel s így a Liga javára 347 K 10 fillér jutott.

Tekintettel arra, hogy ez csak az első ilyen mű kísérlet volt Gyöngyön, az eredmény várakozáson felüli s érteke úgy Öváry Ferencet, mint a rendezőket és résztvevőket igaz köszönet illeti meg.

gy. j.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

— **A Jövő** új száma érdekes és változatos tartalommal jelent meg. Kiemeljük a következő cikkeket: Az idegen erő (Cholnoky László novellája). Egy öreg oláh (Madarász Emil verse). Feminista-kiáltvány (Negyedi Béla cikke). Pénz és szerelem (rovat). Szanin (Advena novus cikke). Az imakönyv (Farkas Antal novellája). Pest olvasókönyv. Ecce homo (Kassák Lajos verse). Beszélgetés a Petőfi-szoborral (Kő Béla cikke). A hivatalnok urak (Levéltőredék). Írók, könyvek, művészek (rovat). Éjféle jegyzetek stb. — **A Jövő** havonta kétszer jelenik meg. Félévi előfizetési ára 3 korona. Mutatványszámot szívesen küld a kiadóhivatal: Budapest, VIII., Gyöngygyutak-utca 13. sz.

NYILT-TÉR.

Felhívás!

Minden nő, aki csak némileg ad arca üdéségére, nem mulaszthatja el még a tavasz beállta előtt a

Csak olyan készítményt fogadjunk el, amelynek eszmagolásán a kép látható.

Valeria crémet és szappant

használni, mert csak ez az egyedüli, amely megakadályozza a szeplők, májfoltok és miltesserek és egyéb arctisztító-lanságok beálltát.

A crém ára 1 korona, szappan 70 fillér. Vidékre is készséggel szállít utánvét mellett

„Garay“ Drogéria Szekszárd, Széchenyi-utca, (dr. Hangel-féle ház.)

Elvem nagy forgalom, kevés haszon. Nagy raktár férfi, fiu és gyermekruha különleges-ségeiben.

Ne mulassza el senki az »ANGOL SZABÓ« dusan felszerelt férfi, fiu és gyermekruha újdonságait megtekinteni. Minden vásárlási kötelezettség nélkül. Felhívom a figyelmet a vevőközönség kényelme szempontjából fentartott kalapraktáramra. Kalapjaimat, mint mellékcekket, beszerzési áron árusítom. Raktáron legújabb Angol, Borsalínó, Hükl és honi gyártmányu kalapok nagy választékban.

Bondy Lipót

férfi, fiu és gyermekruha áruházában az „ANGOL SZABÓ“-hoz SZEKSZÁRD, Garay-tér.

EGYLETEK, TARSULATOK.

A Magyarországi Munkások Rokkant-és Nyugdíjgyelete szekszárdi fiókjá március hó 28-án, vasárnap délután tartotta első évi rendes közgyűlését a Szekszárd-szálló nagytermében ifj. Leopold Lajosnak, az egyesület tb. elnökének elnöklété alatt. A gyűlésen részt vett a megjelent tagokon kívül André István vezetésével az ipartestület választmánya, köztük Debuly Imre, Wilhelm Ede, Székelyi József, Kaszás Sándor, Wágner Károly, Bóday Gusztáv s még több előkelő iparosmesterrel, kik nagy buzgalommal fáradoznak az ipartestületi rokkant-pénztár és a M. M. R. és Ny. egyesülésén a munkaképtelen iparosok érdekében. Dicséret illeti az eszme megpendítőjét s mindazokat, kik munkálkodnak a cél megvalósításán, mert ezáltal biztosítják azon iparostársaik megélhetését, kik a mindennapi kenyérért folytatott küzdelem nehéz harcában elfáradtak s kihull kezükből a szerszám. Megélhetést biztosítanak a munkaképtelenek, de szolgálatot tesznek vele

a köznek is, mert az illető öreg napjaira nem lesz a társadalom terhére. A gyűlés lefolyásáról az alábbiakban számolunk be: ifj. Leopold Lajos üdvözli a szép számban megjelenteket, a közgyűlést megnyitja. Lelkes szavakban eszteli az egyesület szép eszméit, valamint rövid, de mindenre kiterjedő megnyitójában ismerteti a helyi fiók mult évi történetét. Felemlíti, hogy az egyesület már több mint 4 millió korona tőkével rendelkezik, míg az ország különböző vidékein 80,000 rendes fizető tagja van. Csakis egy oly nemes célt szolgáló humánus intézmény tudott az ország különböző vidékein faji és felekezeti különbség nélkül annyi tagot egy táborba tömöríteni s ily szép eredményt elérni, mint a »Magyarországi Munkások Rokkant-és Nyugdíjgyelete«, mely zászlójára a következő magasztos jelszavakat írta: »Mindnyájan egyéért, egy mindnyájáért, — Segíts magadon s az Isten is megsegít.« Hivatalos kijelentés szerint — ugymond — a mi szegény országunk nem képes államilag biztosítani az aggkorba jutó munkások megélhetését, mint tette ezt már 20 évvel ezelőtt a nagy német birodalom, azért mi még ma magánegyesülésre vagyunk utalva. Sorakozunk tehát a »Magyarországi Munkások Rokkant-és Nyugdíjgyelete«-nek zászlója alá, mely intézmény szilárd alapzatát mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a kormány az összes közigazgatási hatóságok figyelmébe ajánlotta és évi 5000 korona államszegélyben részesíti. Elnök ezután felkéri Debuly Imre, Székelyi József, Vas József, André István és Wágner Károlyt a jegyzőkönyv hitelesítésére. Az alakuló közgyűlés jegyzőkönyve észrevétel nélkül tudomásul vétetett. Ráduly Sándor jegyző felolvassa az elmúlt év történetét, mely szerint, a fiókpenztár taglétszáma 1908 év végén 170 rendes és 1 alapító tag. Jelentését az alábbi szavakkal zárja be: Egyesületünk nem ismer gazdagot, sem szegényt, sem politikát, sem vallás-különbséget, csak a jóért való küzdelem és a humanizmusért való törekvést. — Pénztáros jelenti, hogy 17 befizetési órát tartott, melyeken befolyt 1547 korona 45 fillér, míg a külön-alap, mely az elszegényedett tagok segélyezésére, a nyomorba jutottak gyámoltására szolgál, az év végén volt 334 korona 71 fillér. Az ellenőrök és a pénztáros jelentése tudomásul vétetett. Az ellenőri tisztségre megválasztottak: Ráduly Antal és Tóth Pál; a választmány: André István, Dezső Jakab, Kaszás Sándor, Kazamér Ferenc, Schlotthauer Lajos és Dubowitz István tagokkal egészítettett ki. Ismertetés után a központi jelentése tudomásul vétetett s tb. elnök indítványára az eredményteljes működés kifejtéséért a központnak elismerés és bizalom szavaztatott. A központi országos nagygyűlésen a helyi fiók képviselőivel Heller Mór bizott meg. Elnök halálját fejezi ki a város polgármesterének a terem díjtalan látogatója miatt, megköszöni a tagok érdeklődését, szíves türelmét, őket további kitartásra buzdítja s a közgyűlést bezárja. — Közgyűlés után 12 új tag jelentkezett felvételre.

A szekszárdi ker. munkásbiztosító pénztár március hó 28-án délelőtt 10 órakor, saját helyiségében, Mehrwerth Ferenc elnöklété alatt tartotta évi rendes közgyűlését. Az elmúlt év mozzanatait egybefoglaló rövid, de tartalmas elnöki jelentést tudomásul vettek. A jegyzőkönyv hitelesítésére Koretzky János és Heller Mór kerettek fel. A mult évi zárszámadást és vagyommérleget, úgy az 1909. évi költségeloirányzatot elfogadta a közgyűlés, továbbá a felügyelőbizottság jelentését tudomásul vette s részére a felmentvényt megadta. Az 1907. évi vagyonnevelés 1/3-ának 10%-át az akkori intézeti tisztviselők és szolgáló jutalmazására — szolgálati idejük és javadalmazásuk arányában, — a fennmaradó összeget pedig rendkívüli segélyezésekre szavazta meg a közgyűlés. A felügyelőbizottság tagjai lettek a munkaadók részéről: Debuly Imre, Groszbauer Béla, Haja Béla, Schulz Gusztáv; az alkalmazottak részéről: Darázi János, Farda Vince, Laufer Béla, Önödy József. Az igazgatóság a következő tagokkal egészítettett ki: Andics Gyula, Heller Mór, Koretzky János, Kovács András, Kaufmann Mátyás, Popper Simon, Ráduly Sándor, Tóth Pál; póttagok: Lippert János, Nopper Pál, Rajczí Vendel, Váci István. — Ráduly Sándor

SARKADI ANDOR

SZEKSZÁRD, SZÉCHENYI-UTCA 648. SZÁM. Raktáron tart mindenféle mezőgazdasági és szőlészeti gépeket, zsákot, ponyvát és műszaki cikkeket. A legjutányosabb ár mellett kedvező fizetési feltételek!

indítványát, -- mely szerint kellemetlenségek elkerülése végett az orvosi vényeken feltüntetendő a gyógyszerrel kiszolgáltató gyógyszertár, -- elfogadta a közgyűlés.

TANÜGYI HIREK.

Rovatvezető: Nagy Béla.

Felhívás az állami és községi tanítókhoz. Loveczky Ernő, a pécsi kir. tanfelügyelőséghez berendelt állami tanító a madarak és fák napja iskolai megünneplésére 2 felvonásos énekes gyermek-színművet írt, melynek ára 1 korona. A színmű gyönyörűen és hazafias szellemben van írva. Megragadóan, könnyekig meghatóan mondja el a szabadságharcot. Szépen hívja fel a tanulókat a fák és bokrok védelmére. Tanulmányos dolog van benne a selyemhernyóról. Ezen kitűnő munkát állami és községi tanítóimnak beszerzésre ajánlom.

Szekszárd, 1909. március 17.

Tihanyi Domokos

királyi tanácsos, tanfelügyelő.

Segély iparostanonciskoláknak. A m. kir. vallás- és közokt. miniszter a szekszárdi községi iparostanonc iskola személyi szükségleteinek pótlására 1300, a bátaszékinek 980, a dombóváriaknak 1200, a tolnainak 1600, a paksinak 1500 korona államsegélyt engedélyezett az illető adóhivataloknál.

Helyettesítés. Strobl Zsigmond borjádi községi tanító beteg lévén, az iskolaszék helyettesül Kranicz Mariska okl. tanítónőt alkalmazta.

Üres állás. A magyarkeszi-i községi nyári menedékházvezetői állomásért április 15-ig lehet folyamodni. Fizetés három óra 150 korona és 30 korona lakbér.

Szabályzat. A magánvizsgálatokról igen jó szabályzat jelent meg Lampel R. budapesti könyvkereskedésében, (VI., Andrássy-ut 21. sz.) ára 1 korona 50 fillér. Miután azt nemcsak az iskolai igazgatók, hanem a szülők is használhatják, megrendelésre ajánljuk.

Hitoktatói díj nem szedhető. A m. kir. vallás- és közokt. miniszter 1909. február 17-én 5073 szám alatt kijelentette, hogy az állami és államilag segélyezett községi polgári iskoláknál hitoktatói díj címén a tanulóktól külön díj nem szedhető.

Nyári menedékház építés. A nagyszokolyi községi nyári menedékház építésére versenytárgyalási hirdetés tétetett közzé. Az előírt építési összeg 9038 korona 93 fillér.

Eladó bikák és kanok.

A **kajmádi** gazdaságban köztenyésztésre kiválóan alkalmas, tenyészigazolvánnyal ellátott **piros-tarka bikák** és tiszta-vérű mangolica **fiatal tenyészkanok** eladók. Tudakozódhatni az intézőségnél:

Kajmád, u. p. Tolna.

Üzlet megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, miszerint **Szekszárdon Széchenyi-utca 140. szám alatt** (volt Martin-féle ház) a mai kornak megfelelő

butor üzletet

nyitottam.

Raktáron tartok legújabb divatu, szolid kidolgozású butorokat igen jutányos áron.

Egyben felhívom a nagyérdemű közönség szíves figyelmét ugyanazon házban levő **asztalos-műhelyemre**, hol minden igényeknek megfelelő modern butorok elkészítését bármely rajz után elfogadom.

Kívánatra tervekkel szívesen szolgálok.

Főtörekvésem olcsó árban jó minőségű butort szállítani.

Midőn ezt a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, kérem szíves pártfogását.

124-908.

Kiváló tisztelettel

Laskó Károly

asztalos és butorraktáros.

23-52

Fa-árjegyzék

a tolnai erdőirtási vállalatától 23-52

	Kor.
Szilfahasáb méterölenként	34.-
Szilgömb	30.-
Tölgyhasáb	31.-
Lágyhasáb	22.-
Lágygömb	19.-

Házhoz szállítva saját kocsimmal **K 1.40** az újvárosi új temető melletti fátelpről.

Venni szándékozók előjegyezhetnek a **nagy-tőzsdében** és **Szabó Emil** újvárosi kereskedőnél

Fischl Lajos butor- és épület-asztalos, a „Pirmitzer József és Fiai“ kereskedők házában dus raktárt tart, a legújabb és legmodernbb butorokból, szalon-ebédlő- és irodaberendezésekből, részletfizetésekre is. Azonkívül nagy raktárt tart vasbutorokból. Asztalos-munkák a leggyorsabban, jutányos áron készülnek. 56

Ezüst-nyul.

Befedezett anya darabja 5 koronaért kapható postán, utánvétellel „**Segédjegyző-nél Gerjen**“.

3-3

Szőlőoltvány!

Régi szőlők hiányainak pótlására 2 éves gyökerű száza	ezre	20 K
Gyökeres fásoltvány	ezre	180
» szépséghibával		90
» zöldoltvány		160
Sima		90
Gyökeres riparia portalis vastag		32
» 2 éves		40
Sima riparia portalis		18
» vékony		8
Gyökeres hazai nemes vessző		30
Sima		10

40 legjobb fajban, teljes jótállással, azon kötelezettséggel, hogy ha a küldött anyag meg nem felel, azt visszaveszem s a pénzt visszaadom. **Árjegyzék ingyen.** Le van benne írva a Csodaszőlő, Pozsonyi fehér, Muscat Ottonel, Csabagyöngye. — Hegyi borok eladása.

Borárak:

Gyöngyösi siller	Hl.	32 K
Visontai		36
Gyöngyösi fehér asztali		34
» pecsenye		38
Visontai Rizling		44
» Muskotály		70
» vörös bikavér		70

Szekely I. József

Gyöngyös,
Szent Urbán templom.

WÁGNER KÁROLY

harang- és ércöntődéje, SZEKSZÁRD.

Ezennel van szerencsém tisztelettel

2-7

harangöntődéjre

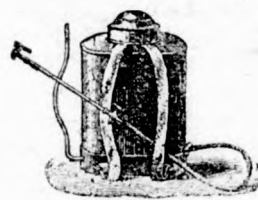
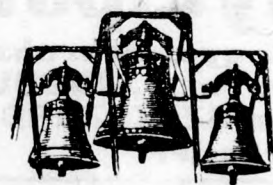
figyelmeztetni és magamat úgy harangok öntésére, mint régi harangok újraöntésére ajánlani. Harangöntődémből kikerült harangok szép formájuk által, tiszta, teljes és erős hangjukkal, valamint együttműködésben jó összhangzatukkal általános jó hirt szerezték maguknak, a mit számos elismerő levéllel bizonyíthatok.

Ajánlok továbbá:

Iskolai harangokat,
Községi tűzifecskendőket,
Kerti fecskendőket,

Házi kutakat, vízvezetéseket és kisebb fecskendőket,
Borgépeket és hozzátartozó részeket,
Konyhaeszközöket.

Legjobb minőségű szénkénegező gépek és Vermorel permetező gépek.

MAYFARTH PH. és TSA

szabadalmazott

önműködő „SYPHONIÁ“-ja mégis a legjobb permetező

szőlőknek, komlós ültetvényeknek, gyümölcsfa-károsítók kiirtására, levéltetvek ellen való védekezésre, a szegecs és torma stb. megsemmisítésére. **Hordozható és kocsira szerelt permetezők 10, 15, 60 és 100 liter folyadék számára petroleum-keverő-készülékkel** vagy anélkül. Tessék ábrázolatot és leírást kérni a cégtől

MAYFARTH PH. és TSA

gépgyárak, különleges gyár-borsajtók és gyümölcsértékesítő gépek számára.

Több mint 620 arany-, ezüst-melérem stb. kitüntetve.

BÉCS II/1, Taborstrasse 71.

Kimerítő képes árjegyzék ingyen. — Képviselek és viszontelárusítók kívántatnak.

4-10

A kajmádi gazdaságban nagyobb mennyiségű

vetőburgonya

eladó.

Értekezhetni az intézőségél Kajmád, n. p. Tolna.)

Újdonság!

Hivatkozással szekszárdi illetőségemre s az ottani néhai Eibenschütz cukrász-cégnél töltött tanulóéveimre, bátorkodom a brassói Árpád-szobor védjeggyel ellátott **Vári-féle**

csemege süteményemet

Szekszárd és vidéke n. é. fogyasztó közönségének szíves figyelmébe ajánlani.

Készítményemet azon reményben ajánlom a t. közönségnek, hogy annak kiváló jó minőségével és tartosságával kiérdemlem becses elismerését.

Szíves pártfogást kér, kiváló tisztelettel:

Vári Szabó Pál,

cukrász

Brassó. Telefon 102.

1-3

Egyedüli elárúsító:

GAUZER ÁDÁM

fűszer- és csemegekereskedő

Szekszárd, Kaszinó-bazár.

Egy 2 $\frac{1}{2}$ lóerejű teljesen jókarban levő, kevéssé használt

BENZINMOTOR

villamos gyújtással, transmissióval együtt — igen olcsón eladó. — Megtekinthető a Molnár-féle nyomdai r.-t.-nál Szekszárdon.

Bámulatos olcsó árak.

HUSVÉTI ÚJDONSÁGOK

Bámulatos olcsó árak.

Nyári játék árak,

lapdák, golyók, kertijátékok, homokjátékok, diabolók.

Ajándék- és disztárgyak,

virágvázák, boros- és likőrös készletek, disz poharak, erszények cigaretta, szivar és névjegy tartók, kinaf ezüst tárgyak.

Gramofonok

és lemezek óriási választékban, olcsó lemez cserélve.

Rövidáruk és szabó kellékek,

kötőpamukok, gombok, szallagok csipkék, kézimunkák, himzőselymek, himzőpamukok.

Férfingek, gallérok, nyakkendők,

zsebkendők, férfi, női és gyermek harisnyák, kötények, pipere és illatszerek.

Fekete Hugó Szekszárd, Kaszinóbazár

Ideális arcz-crème a zsirtalan

DIANA ARCZKENŐCS

nappali használatra.

Az arcznak üde színt kölcsönöz és azt bársonypuhává teszi.

Éjjeli használatra a zsirszerű

DIANA ARCZKENŐCS

szeplő, májfolt és mindennemű arc-tisztátalanság ellen.

Ára 1 korona.

Diana szappan 70 fillér.

Diana hölgypor 1 kor.

Kapható:

Szeghy Sándor gyógyszerárban Szekszárdon. 32-52

Egy kiló legfinomabb

CUBA KÁVÉ

3-20 korona.

Egy kiló legjobb minőségű

KUGLER CSOKOLÁDÉ

3-20 korona.

Husvétra prágai sonka, mindennemű sajtok, szardíniák, pácolt halak, szalon és csokoládé cukorkák, conservált zöld borsó és bab és mindennemű fűszer és csemege árak a legjutányosabb áron kaphatók

2-3

GAUZER ÁDÁM

fűszer- és csemegekereskedésében

Szekszárd, Kaszinó-bazár.

Csak szakértő kereskedőktől vásárolhatunk előnyösen!

A Styria- és Demokrata kerékpárok

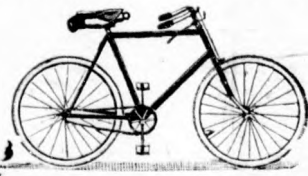
Két évi jótállás!

az elsők között is elsők.

Két évi jótállás!

Az összes alkatrészekből, acetylón-lámpákból, csengők, kürtök stb. felszerelési tárgyakkal és a legjobb minőségű kerekpárgummikból állandó, nagyválasztéku raktár.

Jó minőség! Olcsó árak!

Árjegyzék ingyen.

Nagy javító műhelyünkben mindenféle munkát olcsón és pontosan készítünk.

Puch-motorkerékpárok és autók tolnamegyei képviselői. — Használt kerékpárokat becserélünk.

Kedvező részletfizetések!

Az eredeti AFRANA és WETTINA

varró- és műhímzőgépek a legtekélyesebb gyártmányok.

Singer családi, karikahajós, Central-Bobbin és iparos varrógépeink körforgó szerkezettel a legtekélyesebbek, miért is minden varrógépért 10 évi kezességet vállalunk.

Kedvező fizetési feltételek.

Nagy varrógép- és kerékpárjavító műhely.

Használt varrógépeket becserélünk.

Alkatrészek az összes rendszerű varrógépekhez. — Szakértő műgépészünket kívánatra bárhova vidékre is kiküldjük.

Tolnamegye legnagyobb gépraktára.

Tökélyes

Beszélőgépek (Grammophonok)

és hanglemezek, a legjobb felvételek, nagy választékban, részletfizetésre is

MÜLLER TESTVÉREK

varrógép-, kerékpár- és gazdasági gépek raktárában

Szekszárd, Kaszinó-bazár.

Értesítés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy

villamos lámpák,

valamint **izzótestek** és a **lámpákhoz szükséges villamos ernyők** és **tulipánok** nálam **olcsó áron beszerezhetők. Petroleumlámpák nagyon olcsón eladók!**

Szives pártfogást kér

Fusz Ferenc,

3-3

üveg- és porcellánkereskedő.

Debulay Imre

lakatos-üzlete Szekszárdon, — ajánlja saját készítményű állandó raktáron lévő **takarék-tűzhelyeit.**

Kaposvári Faludi—Kozma és Társa-féle fióküzlet.

Konrád József

szobrász és kőfaragó

Szekszárd, Rákóczi-utca 1062.

Saját márvány és mészkőbányák.

Raktáron tartok: Siremlekeket márvány, fekete Svédgranit és Sijenitből.

Szobrászati művek, építkezési munkálatokat és minden e szakmába vágó munkát gyorsan és a legjutányosabb áron eszközölök.

Szives pártfogást kerek kiváló tisztelettel:

Konrád József

5-6

szobrász és kőfaragó.

Ujdonság! Diványpárnák fényképpel.

NE TÖRJE A FEJÉT alkalmi ajándék

miatt, mert a legszebb meglepetés egy jól sikerült

fénykép,

mely az egész megyében csakis

Kiss Jenő

„Kossuth” műtermében

Szekszárd, Szechenyi-utca 651.

A legszebb kivitelben készülnek:
Medallonok, nagyítások, olaj és aquarell festmények.

Állandóan fűtött terem.

Sikerért kezeskedem

Ujdonság! Fényképek selyemre.

Ujdonság! Kézelt és gallér-bobozok fényképpel.

Értesítés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására adni, hogy nálam I. rendű felsőgallai legjobb minőségű **fehér mész**, I. rendű beocsini **román és portland cement**, I. rendű **bükkszász oliszámra**, valamint **felapri-tott tűzifa is**, továbbá minden fajta **csépléshez való szén** nagyban és kicsinyben mérsékelt árszámitás mellett állandóan kapható.

Raktár helyiségem Szekszárdon, Rákóczi-utca 664. sz. saját házamban van.

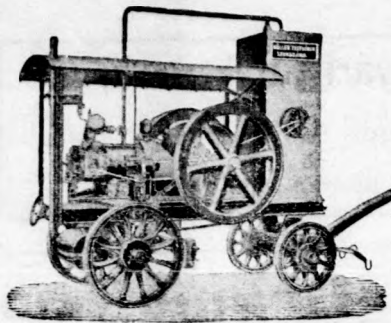
Tisztelettel:

Hirschfeld Ármin.

3-3

Benzinmotorok

malom- és iparüzem hajtásra

Benzincséplőkészletek

a legújabb, legtökéletesebb szerkezettel

Egyszerű kezelés.

Legcsekélyebb benzinfogyasztás.

Teljes szavatosság.

Müller Testvérek

műgépészek gépraktára Szekszárd.

HIRDETMÉNY.

6 darab igen szépen fejlett, tenyészigazolvánnyal ellátott 1½—2¼ éves vöröstarka **bika** és 16 darab 5¼—7¼ éves

mangalica és jorkschieer kán eladó

Willinger Márton gazdaságában Andormajor, u. p. Zomba. Ugyanott 35 hl. saját égetésű igen jó, tiszta és valódi törköly pálinka.

szlankamenka, mustos fehér, ezerjő, mézes, veltelini, kövidinka, furmint, rizling, sylvani, souvignon, semillon, kadarka, burgundi, oportó, arramon, alie bousche sima szőlővesszők, **Ezerjóból 25.000 gyökeres**, chaslak, muskotályok 300 fajban „**Csaba gyöngye**” is kapható.

3-4

Árverési hirdetemény.

Zomba község tulajdonát képező nagyvendéglő a hozzátartozó mellékhelyiségekkel **1909. évi május hó 1-én délelőtt 9 órakor** szóbeli nyilvános árverésen bérbe fog adatni. Az erre vonatkozó feltételek a jegyzői irodában megtekinthetők.

Zomba, 1909. évi március hó 28-án.

1-3

Az előjáróság.

379. szám ki. 1909.

Hirdetemény.

A községi képviselőtestületnek 1909. évi március 28-án kelt 12. sz. határozata folytán, Madocsa község határában

a vadászati jog

1909. év augusztus 15-től 6 évre, **1909 május 28-án délután 2 óra-kor** Madocsa község-házánál, nyilvános árverés útján, haszonbérbe fog adatni.

Az árverési feltételek a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt betekintethetők.

Madocsán, 1909 március 30-án.

Decsy Béla,
jegyző.

Türjék János,
bíró.